

FERRA

2018. február
március

Ramón Vargas

A bahcsiszeráji szökőkút
Az álarcosbál

Lukács Gyöngyi
Kobajasi Kenicsiró
Fabio Ceresa

A vezetés élménye

MAGNIFICO.

AZ ELSŐ BMW 6-OS GRAN TURISMO.

BMW 630d Gran Turismo–BMW 640i xDrive Gran Turismo átlagfogyasztás: 4,6–5,3 – 7,7–8,2l/100 km.
CO₂-kibocsátás: 129–139 – 177–187 g/km.

Fotó: Jana Hallova

Tisztelt Ókovács Úr,

Köszönettel vettük január 10-én kelt levelét a Magyar Állami Operaház The Gershwin® *Porgy és Bess* budapesti bemutatója kapcsán. Csodálatra méltó vállalkozás, amit mi az Opera Europa részéről igencsak támogatunk. Önökhöz hasonlóan én is úgy vélem, hogy ez az opera a 20. század egyik legnagyobb zenei és drámai műve, mely egyetemes üzeneteket hordoz.

Ez az alkotás különleges helyet foglal el az amerikai kultúrában, ezért megértem a jogtulajdonosokat is, miért ragaszkodnak ahhoz, hogy olyan szereposztásban mutassák be, amely tiszteletben tartja az operai figurák kulturális hátterét az Egyesült Államokban, ami valójában más angol nyelvű országok, így az Egyesült Királyság, Dél-Afrika és Ausztrália vegyes etnikumú társadalmára is igaz. Másrészt viszont van egy elfogadott szokás, miszerint, ha eltérő feltételek mellett [azaz nem csak született fekete énekesek előadásában] mutatnák be olyan országokban, mint Németország vagy Ausztria, a jogtulajdonosok időnként lazítottak a megszorításokon annak érdekében, hogy más közösségek is élvezhessék a művet.

Mivel a Magyar Állami Operaház magyar énekesekkel mutatta be a művet, előnyös lenne, ha a jogtulajdonosok a szereposztásra vonatkozó feltételektől eltekintenének, ahogyan azt már megtették más európai előadások esetében. Nem arról van ugyanis szó, hogy [az Opera] megtagadja a fekete művészeket a munkát; mint inkább lehetővé teszi, hogy ennek a csodálatos darabnak az üzenete újabb közösségekhez is eljusson.

Tisztelettel,

Nicholas Payne
igazgató, Opera Europa

6

14

16

26

42

64

OPERA
MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ

ERKEL
SZÍNHÁZ

EIFFEL
MŰHELYHÁZ

MAGYAR NEMZETI
BALETT

MAGYAR NEMZETI BALETTINTÉZET
BALETT

OPERA
ZENEKAR

BUDAPESTI OPERA
KÓRUS

OPERA
GYERMEKKAR

- 3 TISZTELT ÓKOVÁCS ÚR!
Nicholas Payne levele az Opera számára
- 6 A DAL MINDENK FELETT
Ramón Vargas
- 10 A LEGENDA EREDETIJE
A bahcsiszeráji szökökút
- 12 „EGYSZERRE KIVÁLTSÁG ÉS BÉKLYÓ”
Interjú Fabio Ceresával
- 14 HÁROM A SZTÁR
Opera a Müpában
- 16 ERSZÉBET ÁRIÁJA A KEDVES TEREMBEN
Beszélgetés Lukács Gyöngyivel
- 18 A KALANDOT NEM LEHET ELÉG KORÁN KEZDENI
BalettKaland
- 22 ELSŐSORBAN KAMPÁNYTRILÓGIA
Művészet és marketing
- 26 KOBAKEN
Kobajasi Kenicsiró, Maestro Solti Nemzetközi Karmesterverseny
- 30 PIANO KÖNNYŰ KÉZZEL
H. Zováthi Alajos-interjú
- 34 UTÓDJA, BOLDOG ŐSE
Wagner-hatású programok
- 38 JÖN MÉG TÉLRE TAVASZ
Korszerűsítés
- 42 KULTURÁLIS SZÁGULDÁS
Művészet és marketing

- 48 LÁMPATESTÉK TÁNCA A KARZATON
Kulissza: a világosítók
- 52 KLASSZIK(US)
Klasszik 47°N19°E
- 54 SZABADSÁG OLASZ MÓDRÁ
Olasz nő Algírban
- 56 JANCSI ÉS A CSOKIGYÁR
Jancsi és Juliska
- 58 ISMÉT JAPÁN
Japán turné
- 60 ERKEL, DÍJAK, LEMEZEK
A Magyar Opera Napja
- 62 VALAMI PLUSZ
Andrea Chénier
- 64 HÁTBORZONGATÓ TÖRTÉNETEK
Operarajongó filmsztárok

OPERA

A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ MAGAZINJA

FELELŐS KIADÓ:

Ókovács Szilveszter főigazgató

KIADVÁNYKONCEPCIÓ:

dr. Turkovics Monika
marketing- és kommunikációs igazgató

SZERKESZTŐ:

Filip Viktória

ARCULAT:

Mátai és Végh Kreatív Műhely

KORREKTOR:

Hajdú Lívia

NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS:

Mátai és Végh Kreatív Műhely

NYOMDA:

Keskeny és Társai 2001 Kft.

CÍMLAPFOTÓ:

Adolfo Perez Butron

HIRDETÉSFELVÉTEL:

hirdetes@opera.hu

Megjelenik 20 000 példányban.

ISSN 1789-4093

SZERZŐK: Braun Anna | Filip Viktória | Jászay Tamás | László Ferenc | Mona Dániel | Pallós Tamás | Papp Tímea | Szabó Z. Levente | Szentgyörgyi Rita | Várhegyi András
Verasztó Annamária

FOTÓ: Berecz Valter | Csibi Szilvia | Éder Vera | Farkas Péter | Felvégi Andrea | Jana Hallova | Horváth Gábor | Mezey Béla | Nagy Attila | Operaház Archivuma
Pályi Zsófia | Adolfo Perez Butron | Rákossy Péter

A dal

mindenek felett

Választották már Az év művészenek, Az évad legjobb operaénekesének, és a *Festspiele Magazin* szerint huszadik éve áll első helyen a világ legjobb tenorjainak rangsorában. Március 19-én a fenti címek birtokosa, Ramón Vargas ad dalestet az Erkelben.

Verasztó Annamária

LAMMERMOORI LUCIA, 2003 | Fotó: Mezey Béla

Ramón Vargas hivatalosan 2012-ben ünnepelte pályafutása kezdetének harmincadik évfordulóját, hiszen 1982-ben debütált Haydn *A patikus* című vígoperájában, Monterreyben, miután megnyerte a Carlo Morelli Nemzetközi Énekversenyt. Valójában azonban jóval korábban is megemlékezhetett volna erről a jubileumról, hiszen szülővárosában, Mexikóvárosban már kilencévesen a guadalupe-i bazilika gyerekkórusának szólistája volt.

A hazájában tapasztalható hozzáállás meghatározta gondolkodását a szakmájáról: „Mexikó olyan ország, ahol a művészetek minden formáját, az irodalomtól a képzőművészetig, nagy becsben tartják – mondta erről néhány éve egy interjúban –, azonban a zene és az emberi hang szeretete mindezek felett áll. Nemcsak szívesen énekelünk, hanem kulturális és társadalmi értelemben is értéke van számunkra a dalnak. A mai napig a saját kultúráim és érzéseim kifejezéseként élem meg az operát: ez túlmutat bármin, amit egy zeneiskolában vagy konzervatóriumban megtanulhat az ember.”

Tanulmányainak befejezése után, szólistakarrierje kezdetén saját bevallása szerint erő is vett némi bizonytalanság a ma már világszerte ismert tenoron: felismerte ugyanis, hogy az éneklés, amely gyerekkorában szintiszta örömforrást jelentett, egyszeriben kenyérkereső foglalkozássá vált, ami a muzsika megszólaltatásának gyönyörén túl kötelezettségeket is vont magával. Attól kezdve azonban, hogy megtanulta összehangolni e kettőt, Ramón Vargas pályáivá töretlen.

1983-ban már komoly sikerrel formálta meg Don Ottaviót Mozart *Don Giovanni*jában és Fentont Verdi *Falstaff*jában. Verdi, mint vallja, talán minden szempontból a

Fotó: Adolfo Pérez Butron

szívének legkedvesebb zeneszerző – amint nyilatkozta, ha tehetné, őt hozná vissza az élők sorába a múlt elhunyt nagyjai közül. Ennek ellenére nem mulasztotta el tréfásan megjegyezni azt sem, hogy ha beszélni is lehetősége nyílna a mesterrel, bizony megkérdezné, miért nem írt egy hosszabb áriát Don Carlosnak, amely méltó lenne a karakterhez...

Fenton szerepével kapcsolatban azonban még viccelődésre hajlamos pillanataiban sem lehet panasz a most 58 éves operacsillagnak: 1993-ban ugyanis ezzel állhatott először a La Scala színpadára egy Riccardo Muti által vezényelt Falstaff-előadásban. Miután 1986-ban, Milánóban megnyerte az

Enrico Caruso Tenorversenyt, Bécsben tökéletesítette tovább az énektudását, 1992-ben pedig már Luciano Pavarottit helyettesíthette a New York-i Metropolitanban.

A nemzetközi áttörést követően aztán világszerte tárt karokkal várták a nagy operaházak Londontól San Franciscóig, és Ramón Vargas a hangfajának megfelelő összes nagy szerepet elénekelhet. Filozófiája szerint egy operaénekesnek fokozatosan kell megélnie az egyes feladatokra, így a felkérések között mindig annak függvényében válogatott, hogy az adott életszakaszban mire érezte alkalmasnak a hangját. Sosem riadt vissza attól, hogy elismerést hozó szerepeitől megváljon, ha

Címlapon

már nem érezte úgy, hogy összhangban volnának a hangja változásaival.

Azonban ennek megfelelően akár több éves szünet után is szívesen tér vissza egy-egy karakterhez, ha úgy gondolja, hogy érettebben, tapasztaltabban már más felfogásban tudná azt énekelni. A *Rigoletto* hercegét például hét év szünet után vette fel újra a repertoárjára. Vargas a kihívásokat is szereti: vérbeli bel canto énekes lévén a szakmabeliek mind a *Bohémélet*ről, mind Riccardo szerepéről Az *álarcosbál*ban lebeszélétek volna, ő azonban inkább az ösztöneire hallgatott – és a világ számos pontján aratott nagy sikert az alakításaival. Amint hangsúlyozza ugyanis, színpadi művészetének az éneklés csupán egy része: szerepváltásait ugyanúgy befolyásolja, hogy lelkileg tud-e azonosulni az adott figurával.

Ha pedig nemet mond egy ajánlatra, annak hátterében az is állhat, hogy az adott szót nem érzi a saját súlycsoportjába tartozónak – ez pedig nem téves szóhasználat: Ramón Vargas kedvelt hasonlata szerint ugyanis az operaénekesek valójában olyanok, mint az ökölvívók. „Az, hogy valaki nehézsúlyú, nem azt jelenti, hogy jobb, mint egy könnyűsúlyú bokszoló – mondta egy tévéinterjúban. – Egyszerűen csak vannak súlyosabb szerepek, mint például Wagner operáiban, illetve könnyedebbek, mint Donizettinél vagy Bellininél. Az énekeseknek pedig fel kell mérniük, hogy ők melyik súlycsoportba tartoznak, milyenek az adottságaik, mik az erősségeik. Egy előadónak ugyanis nem az a feladata, hogy megpróbálja túlhaladni a saját képességeit, hanem az, hogy jól kezelje azokat.”

A Ramón név jelentése: bölcs védelmező – a sztártenor pedig több tekintetben is rászolgál erre az elnevezésre. Szívesen tanít, művészeti vezetőként vesz részt fiatal énekeseket támogató programok létrehozásában, és saját magánéleti tragédiája kapcsán is arra törekszik, hogy másokat megóvthasson a hasonló, szívet tépő fájdalomtól. Ramón Vargas és felesége egy orvosi műhiba következtében veszítették el elsőszülött fiukat. Eduardo emlékét szülei azzal őrzik, hogy alapítványt hoztak létre súlyosan beteg gyermekek megsegítésére, és az operaénekes saját koncertjeinek bevételéből támogatják az Eduardo Vargas Memorial Fund célkitűzéseit.

A művész saját népszerűségét emellett a mexikói kultúra megőrzésének, a gyökerei ápolásának szolgálatába is állítja. Önálló áriaestjein rendszeresen ad elő mexikói dalokat, bár az, hogy szoros programjába időről időre beilleszti ezeket a hangversenyeket, eleve egy másik hagyomány, a bensőséges dalestek tradíciójának életben tartását segíti. Budapesten ezúttal Liszt, Leoncavallo, Respighi, Mascagni és Rossini művei is szerepelnek majd a műsorán.

Bár Ramón Vargas az elmúlt években gyakran látott-hallott vendég volt Magyarországon, mindig is hangoztatta, hogy nem könnyű, sőt, éppen ellenkezőleg: komoly felelősség egy ilyen hatalmas zenei hagyományokkal rendelkező országban, az opera világában ilyen mértékig jártas közönség előtt fellépni. Azonban napjaink egyik legkeresettebb tenorjának ez leginkább motivációt jelent, hiszen, mint mondja, így tudja a lehető legjobbat nyújtani magából. Nem kevesebbre készül március 19-én az Erkel Színházban sem. ○

2017/2018

NEMZETI

NEMZETI SZÍNHÁZ
KÖZÖS-NEZŐPONT

BAKOS-KISS
GÁBOR

TÓTH
AUGUSZTA

NAGY
MARI

Bemutató:
2018. február 17.

Brian Friel
POGÁNYTÁNC

Rendező – koreográfus: Bozsik Yvette

Előadások: 2018. február 18., 25.

150 ÉVES
AZ ERKEL
SZÍNHÁZ
180 ÉVES
A NEMZETI
SZÍNHÁZ

A legenda eredetije

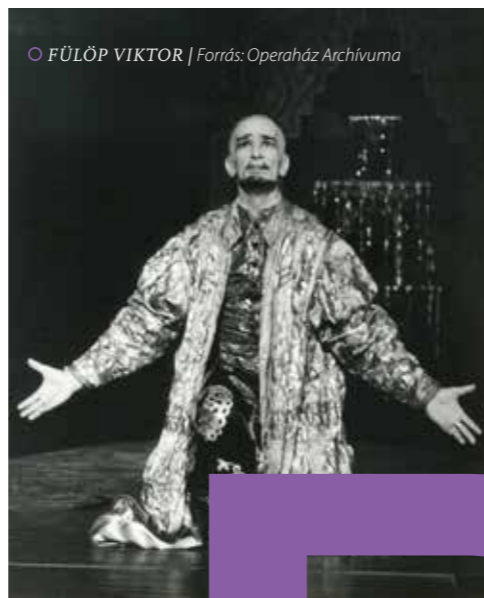
© BOKOR ZSUZSA, HAVAS FERENC, 1996 | Fotó: Mezey Béla

Március 16-tól ismét egy legendás darabot mutat be a Magyar Nemzeti Balett. A bahcsiszeráji szökőkútra nézők generációi emlékezhetnek, hiszen a mű 1952 óta kisebb-nagyobb megszakításokkal szerepelt a társulat repertoárján. Ezúttal azonban nem egyszerű felújításról beszélhetünk. Az új kiállítás, a hangulatában és stílusában változatlan, ám fölfrissített díszletek és jelmezek, valamint a tény, hogy a koreográfiában szigorúan visszatérnek az eredetihez, ahhoz, amit Rosztyiszlav Zaharov megálmodott, valódi premierre és különleges alkalommá teszik az előadást.

Papp Tímea

1934-ben még Leningrádnak hívták a várost és Kirovnak az operaházat, ahol kollektív munkával a műfaji megnevezés szerint a „koreografus költemény négy felvonásban” megszületett. Nyikolaj Volkov librettista vette Puskin 15. századi valós események ihlette költeményét, amely megtetszett Borisz Vlagyimirovics Aszafjev zeneszerzőnek, a komponista pedig a fiatal koreográ-

fust, Rosztyiszlav Zaharovot választotta harmadikként a csapatba. A többi, szokták mondani, történelem. A nevek visszaváltak Szentpétervárrá és Mariinszkijé, A bahcsiszeráji szökőkút meséje azonban ma is megérint, a balettdráma most is elkápráztat bennünket. Nem véletlenül: a korszak egyik csúcsteljesítménye mind dramaturgiailag, mind technikailag.

© FÜLÖP VIKTOR | Forrás: Operaház Archívuma

B

A férfi főhős, Girej tatár kán a kiapadhatatlan Könnyek kútja előtt búslakodik. Vad szerelemre lobbant az épp esküvőjére készülő Maria iránt, akit elrabolt és háremébe hurcolt, és ezt Zaréma, a kán első felesége természetesen nem nézi jó szemmel. A tragédia elkerülhetetlen... A kút azt hirdeti, hogy a szerelem képes legyőzni a szörnyűségeket, a történet pedig azt, hogy a szerelem képes az elvadult lelkeket is megtisztítani.

A bahcsiszeráji szökőkútnak jelentős hagyománya van a magyar balettszínpadon, 2018-as bemutatója viszont egyáltalán nem egy múzeumi darab leporolása lesz. Miközben a műhelyekben Fülöp Zoltán eredeti díszlet- és Márk Tivadar eredeti jelmezterveit követik, a látvány új anyagokból, friss színekkel, a korszerű színpadtechnikára építve kerül a nézők elé. „A varázslatot nem akarjuk elvenni, de tudomásul kell venni, hogy ma mások az igények, ezeknek viszont szeretnénk megfele-

ni” – mondja Solymosi Tamás, a Magyar Nemzeti Balett igazgatója.

A történet sem változik, ám a koreográfiai anyagot hiteles tolmácsolásban látja a közönség. „Ez egy emblematis koreográfia – hangsúlyozza Solymosi Tamás –, és az együttesben megvannak azok a művészek, akik minden tekintetben kvalitatívok egy ilyen nehézségű darab színreviteléhez.” Az előadókat komoly feladat elé állítja, hiszen a főhősök jelleme rendkívül plasztikus, a líraian expresszív táncok pedig nagy odafigyelést igényelnek. Amellett, hogy komoly színészi játékot is kíván a bahcsiszeráji szökőkút, a hiteles történelmi és társadalmi közegben, a realista, valóságghű jelenetekben a klasszikus balett nyelve mellett „beszélni” kell a történelmi, a karakter- és a néptáncok nyelvét is.

A Magyar Nemzeti Balett tagjainak ez a komplex követelményrendszer egyeb-

ként nem újdonság, mert hazai koreográfusok, különösen Seregi László munkásságára erősen hatott, ám azért, hogy a balettművészek autentikusan adják elő a Zaharov-kompozíciót, a betanító balettmester, Daria Pavlenko, egyenesen a forrástól érkezik. Döntését a balettigazgató így indokolja: „Daria maga is táncolta, később a darab specialistája lett, művészként végigélte a mű teljes életciklusát, és az utolsó sasszéig ismeri az eredetét. Sok évtizedig szerepelt a balett az Opera repertoárján, és ezalatt így-úgy változott a koreográfia. A jelenlegi művészek azonban annyira fiatalok, hogy számukra ez új betanulás, túlnyomó többségüknek nem rossz beidegződéseket kell felülírni. Ahogyan a *Don Quijote*-nál, úgy itt is törekedtem arra, hogy ne egy hibrid verziót mutassunk be, hanem szigorúan kövessük az eredeti koreográfia előírásait, mert a szépség az eredetiségben rejlik.”

© DÉVÉNYI EDIT | Fotó: Operaház Archívuma

© PONGOR ILDIKÓ | Forrás: Operaház Archívuma

„Új csillag született az operarendezés egén” – méltatta a harmincas évei derekán járó Fabio Ceresát az olasz sajtó 2016-ban. A cremonai születésű operarendező, a londoni International Opera Awards győztese jegyzi *Az álarcosbál* áprilisi, Erkel Színházban rendezett szériáját.

Szentgyörgyi Rita

„Egyszerre kiváltság és béklyó”

○ FABIO CERESA

Milyen koncepció mentén tervezi színpadra állítani ezt a remekművet?

Nekünk olaszoknak Az álarcosbál az anyatejjel magunkba szívott zenei útravalónk. Verdi életművén belül is egy olyan gazdag alkotásról van szó, amelyik az elejétől a végéig tele van fülbemászó dallamokkal. Kihívást is jelent, hiszen a kulturális örökségünk részét képezi, és erős előképek társulnak hozzá. Ez az opera számomra elsősorban a halálhoz és az álmokhoz való kapcsolatot közvetíti: az életből való menekülés két állapotát, a hipnózist és a tudatmódosító szerek használatát. Amelia a második felvonásban a mágikus fűvet keresi, ami közelebb vihet a tudatalatti dimenzió felfedezéséhez.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy az eredeti, Eugène Scribe által jegyzett szövegkönyv egy valós történelmi eseményen, a III. Gusztáv svéd király elleni merényleten alapul, amelyet a stockholmi operában tartott álarcosbálon követtek el. A korabeli cenzúra betiltatta ezt a változatot, így a szövegkönyvírók, Piave és Somma áthelyezték a történetet a 17. századi Egyesült Államokba, de Verdi zenei megoldásai egyértelműen a 18. században gyökereznek. Alkotótársaimmal arra törekszünk, hogy újraértelmezzük a felvilágosodás századának képi világát a hat különböző helyszínen játszódó történetben. Tiziano Santi az egyik legjelentősebb díszlettervező Olaszországban, aki a festett hátterek hagyományát követi, de mai definíciókat társít a munkáihoz, míg Giuseppe Palella jelmeztervező a történelmi kosztümök újraértelmezésének fiatal mestere.

Luca Ronconi, Peter Stein, Patrice Chéreau, Franco Zeffirelli, Jean-Pierre

Ponnelle, Eimuntas Nekrošius, azaz a legnagyobb operarendezők mellett volt asszisztens. Mit kapott tőlük útravalóul?

A milánói Scala volt az én „egyetemem”, ahol kilenc évadot töltöttem 2006 és 2015 között. Amikor először léptem át az olasz opera fellegvárának küszöbét, a vezető színpadmester megjegyezte: a Scalában minden év három esztendővel ér fel más színházakhoz képest. Valóban, amit ott megtanultam, abból táplálkozom mindmáig. Azontúl, hogy a világ legnevesebb rendezőivel dolgozhattam, lenyűgözött, hogy mennyi személyes élettapasztalatot vittek bele a munkáikba. A nagy elődök, gigantikus mesterek nyomán azt a célt tűztem ki magam elé, hogy rálejek az egyéni utamra, és a saját költői nyelvemen szólaljak meg. Az európai operajátszás hagyományát szeretném ötvözni újszerű vizuális megoldásokkal.

Miben áll az ön rendezői módszerének a lényege?

Soha nem a szövegkönyvből indulok ki, hanem a zenéből: azt igyekszem képekké, hatásoskává formálni, amit a hangok, dallamok indítanak el bennem. Tartalom és forma, zene és szöveg harmonizálására törekszem. Rendezőként az a dolgom, hogy az együttműködés jegyében kontrolláljam és összhangba hozzam a színpadi megoldásokat, a szólistákat, és a zenekart. Fontos szempont, hogy az énekeseknek meghagyjam a saját személyiségük kifejezésének szabadságát.

Szembetűnően az olasz operarendezőként képezi a fő irányvonalat a rendezéseiben a Pillangókisasszonytól a Puritánokon át az Orlando furiosóig.

Olasz rendezőként elsősorban olasz operák színrevitelére hívnak, ami

egyszerre kiváltság és béklyó. Szívesen dolgoznék Wagner vagy francia szerzők műveivel: régi vágyam megrendezni Gounod *Rómeó és Júliáját*, de egyelőre még sehonnán nem kaptam felkérést rá.

Az elismerésen túl milyen szakmai hozadéka lett a Londonban nyert legjobb fiatal operarendező díjnak?

A kitüntetések leginkább személyes jutalmak, mintsem karrierlehetőségek. Rendezőként a munkáim beszélnek rólam igazán, azok hozzák a többi felkérést. Olaszország keveset tesz a fiatal tehetségek felkarolásáért. A kultúra támogatására, beleértve az operát is, a gazdasági válság óta sajnálatos módon az állam jóval kevesebb pénzt szán, mint amennyit megérdemelne, holott a zenedrámák az olasz nyelv terjesztésének egyik legfontosabb eszközei.

Hazájában librettószerzőként is ismert. Mi szerint választ témákat?

Többnyire Marco Tutino zeneszerzővel dolgozom együtt. A San Franciscó-i Operában mutattuk be a Moravia regénye nyomán készült *Egy asszony meg a lánya* című művet, februárban pedig a genovai Carlo Fenice Operában lesz a világpremierje a *Nyomor és nemesség* című nápolyi komédia alapján készült operánknak. Hiszünk abban, hogy ez a természeténél fogva populáris műfaj ma éppúgy képes megszólítani a szélesebb közönséget, mint Verdi vagy Puccini idejében. ○

Három a sztár

Január végén az Opera egy rövid időre a Műpába költözött: három estén át népszerű operák koncertszerű előadásai várták a nézőket. Verdi, Strauss és Puccini remekműveiben a kitűnő magyar énekesek mellett külföldi világnagyságok is színpadra léptek.

Jászay Tamás

Fotó: Nagy Attila

A dán bariton, Johan Reuter több mint húsz éve a Dán Királyi Opera tagja, de felkérései Salzburgtól New Yorkig, Bayreuthtól Párizsig és messzebb is szólítják. A magyar fővárosban ezúttal Barak, a kelmefestő szerepében hallhattuk január 30-án, de a Műpa közönsége előtt nem ismeretlen a személye. „Néhányszor énekelhettem Wotant ezen a színpadon. Szeretem ezt a helyet, az meg külön öröm, hogy a próbák között sétálhattam egyet a Duna partján. A hangversenyterem egyszerűen fantasztikus, egészen kiváló akusztikai adottságokkal rendelkezik. Ezért is vártam izgatottan, hogyan fog megszólalni itt *Az árnyék nélküli asszony*. Természetesen az is érdekelt, hogy a budapesti nézők vajon ugyanolyan izgalommal fordulnak-e Strauss zenéje felé, mint azt Wagner kapcsán már több ízben megtapasztaltam.”

Reuter többek között Londonban, New Yorkban és Koppenhágában is magára öltötte már Barak jelmezét. „Valóban, rengetegszer énekeltem a kelmefestőt, egészen különböző felfogású előadásokban, de biztos vagyok benne, hogy sosem válik belőle rutinfeladat. Wagner tetralógiájához hasonlóan *Az árnyék nélküli asszony* is önálló univerzum, aminek minden egyes megszólaltatása valódi esemény

JOHAN REUTER | Fotó: Nagy Attila

az előadók és a közönség számára egyaránt. És ahogy Wotanban, úgy Barak alakjában is újabb és újabb rétegeket fedezek fel. Nagy szíve van, sok jót tett életében, ugyanakkor rendkívül makacs, és csak kis rálátása van a világra. Ha, mondjuk így, érzékenyebb lett volna, aligha sodorja veszélybe magát és a feleségét.” A koncertszerű változatról így vélekedik: „Az opera mind közül a legösszetettebb művészeti ág, amiben a történetmesélés, a költészet, a zene, a festészet, a színjátszás és még ezer dolog egymásba fonódik. Néha mégis hasznos lehet, ha félretesszük ezt a sok-sok eszközt, és kizárólag a szavakra és a muzsikára hagyatkozunk. Biztos vagyok benne, hogy a közönség kedvvel tartott velünk ezen az úton.”

A szlovák tenor, Michal Lehotský, aki a *Turandot* Kalafját, a titokzatos kínai

MICHAL LEHOTSKÝ | Fotó: Nagy Attila

herceget formálta meg január utolsó napján a Műpában, a pozsonyi Szlovák Nemzeti Színház, a prágai Nemzeti Színház, a prágai Állami Opera és a brnói Nemzeti Színház vezető szólistája. Széles repertoárján megtalálható Radames, A mantovai herceg, Alfredo, Riccardo, Manrico, Ismael és Rodolfo szerepe is, rendszeresen fellép a Deutsche Oper Berlin, a Vienna State Opera színpadán, Budapesten 2010-ben láthattuk Pinkertonként a *Pillangókisasszonyban*. Koncerteken elsősorban Janáček, Dvořák, Verdi, Berlioz, Mascagni, Mozart, Schubert és Haydn műveit énekli, hangját számtalan lemezfelvétel őrzi.

Az *Opera a Műpában* minisorozatát január 29-én a rigai születésű Alekszandr Antonenko nyitotta, aki az *Otello* címszerepében debütált a ma-

ALEKSZANDRS ANTONENKO | Fotó: Nagy Attila

gyar közönség előtt. „Tisztában vagyok Budapestnek a regionális kulturális életben betöltött jelentőségével, ezért is vártam kíváncsian az első itteni fellépésemet. Lelkesítő érzés volt Magyarországra jönni, mert ez az ország olyan komponistákat adott a világnak, mint Bartók vagy Erkel, olyan zenészeket, mint Cziffra György és Schiff András, és olyan énekeseket, mint Simándy József vagy Marton Éva.” A lett tenor pályáján *Otello* több okból is különleges karakter. Amellett, hogy a világ vezető operaházaiban és fesztiváljain énekelhette már a venecei mór szólamát, a New York-i Metropolitan évszázados hagyományt tört meg 2015-ben, amikor Antonenko az intézmény történetében először nem feketére festett arccal állt színpadra. „Ez a szerep mind zenei, mind színházi szempontból rendkívüli. Mióta 2008-ban, Maestro Muti vezényletével a Salzburgi Ünnepi Játékokon énekelhettem *Otellót*, alaposan elmélyedtem a karakter elemzésében. A velem való találkozás mindig más, mindig lenyűgöző és megérint. Őszinte leszek: nem nagyon tudom szavakba önteni a velem kapcsolatos érzéseimet.”

Erzsébet áriája a kedves teremben

○ BÁNK BÁN, 2016 | Fotó: Pályi Zsófia

Első pillantásra nehéz összeegyeztetni, ha egy hangverseny valakinek a harminc éves pályafutását méltatja, ugyanakkor a művész még csak életének derekánál jár – holott most erre készülhetnek az érdeklődők március 12-én az Erkel Színházban. A magyarázat persze ezúttal is roppant egyszerű: Lukács Gyöngyi a spinto szoprán szerepkörben szokatlanul korán debütált, ám érettségét jelezte a siker, és maga a tény, hogy azóta a világ legnagyobb operaházainak állandó vendége. Szabó Z. Levente

Az Opera honlapja szerint a történet úgy kezdődött, hogy egy fiatal lány 1988 januárjában azt kérdezte a Keleti pályaudvaron: „Tessék mondani, merre van az Erkel Színház?” Így volt, hiszen még nem jártam ott. Biztosan sokan ismerik az életutamat: Győrben éltem és jártam iskolába. Mindössze tizenhat éves voltam, amikor Nyestyerenko meghallgatott, és azonnal meghívott Moszkvába

tanulni. Onnan utaztam haza épp téli szünetre a szülővárosomba, de azért még belefért egy meghallgatás az Operaházban. Az eredeti tervek szerint békés mederben folytatódott volna a vakáció, amikor váratlanul hívást kaptam Budapestről: ugorjak be az Erkel színházi *Trubadúr*-előadásba. A pályához szerencse is kell, de ez önmagában kevés, mert arra felkészülten kell várni. Emlékezetes siker volt az a produkció.

Amivel rögtön kezdetét vette a nemzetközi karrier is?

Bizonyos értelemben igen. Az Opera már akkor felkínált egy szerződést nekem, de én ragaszkodtam hozzá, hogy befejezhessem a tanulmányaimat Moszkvában. Később érkezett külföldi ajánlat is, de Petrovics Emil azt mondta, rám itthon van szükség – ami persze nem zárja ki, hogy vendégként felléphessek a világ legnevesebb operaszínpadain.

Egy pontos információkat is közlő, de szándékosan komolytalan hangnemben íródott összeállítás szerint a spinto szoprán legfőbb ellensége a féltékeny, vagy éppen kéjszívú bariton.

Nincs mit tenni, a szerzők a klasszikus, nagy operákat így írták meg. A szoprán a tenor után vágyakozik, így hoppon marad a bariton, aki ezért bosszút forral. Még szerencse, hogy az élet és az opera nem pontosan fedik egymást. Nekem a hangfajok közül mindig is ez tetszett a legjobban. Számomra a férjem, Alexandru Agache a világ legjobb baritonja, és ezzel a véleményemmel nem vagyok egyedül. Ő is nagyra tart engem, kölcsönösen elismerjük egymást. Először Münchenben, egy

○ A TRUBADÚR, KOVÁCS PÁL LÁNYI, 1988
Forrás: Operaház Archivuma

○ TURANDOT, 2005 | Fotó: Éder Vera

○ PARASZTBECSTÜLT, 2014 | Fotó: Nagy Attila

Trubadúr-előadásban szerepeltünk együtt. Egy ideig külön utakon jártunk, majd a szülői operaházban, egy *Macbeth*-premierén ismét közösen léptünk fel: ő volt Macbeth, én pedig Lady Macbeth. Ott és akkor találtunk egymásra. Természetesen ő is partnerem lesz a március 12-i ünnepi esten.

Úgy tudom, nem ennyiben merül ki a családi éneklés.

A nagylányom operaénekesnő, a Zeneakadémia opera tanszakán végzett Marton Évánál, majd posztgraduális képzésben vett részt Angliában. Gyönyörű a hangja, nagy jövőt jósolnak neki. Sahakyan Lusine a neve, mivel az első férjem örmény volt. A kisebbik lányom, Sahakyan Emma konzis, magánénekes szakon tanul, és ő is szép hangot örökölt. Éppen ezért ezen a koncerten a *Norma* számomra más lesz, mint máskor, hiszen mindkét lányommal énekelhetek. Nagyon örülök annak a lehetőségnek, hogy a családommal együtt állhatok színpadra. Az operakedvelőktől is számos biztató üzenetet kaptam, ami azt jelzi, nem csupán mi, fellépők várjuk izgatottan ezt az estét.

A gálaesten részletek hangzanak el Bellini *Norma*, Verdi *Az álarcosból*, valamint Ponchielli *Gioconda* című operáiból. Ez utóbbiról azt mondta

egyszer, hogy az összes fontos szerepet énekelte már, csak ez maradt ki valahogy.

Régóta szerettem volna megformálni ezt a szöveget. Külföldi felkérés volt már rá, de akkor éppen nem értem rá, kimaradt, itthon pedig nem volt repertoáron. Most ez az álom is teljesül, mert az est második felében ennek a keresztmetszetét hallhatja a közönség.

Mi az, amit még kiemelne a programból?

A nyitó dalt, Erzsébet áriáját a *Tannhäuser*-ből: Te kedves terem, ismét köszöntelek. Azt hiszem, nem szorul bővebb magyarázatra a választás. ○

○ KISVÁROSI LADY MACBETH, 2006 | Fotó: Éder Vera

A kalandot nem lehet elég korán kezdeni

Még csak öt éve indult, mégis több mint 200 ezer középiskolást utaztatott az opera világába az OperaKaland. A forma és a cél marad, a tartalom változik: idén a Magyar Nemzeti Balett kalauzolja a diákokat. Utánajártunk, hogy mi történt ebben az öt évben, és mi várható a BalettKaland előadásain. **Braun Anna**

A program megálmodójának eredeti szándéka az volt, hogy ne legyen olyan középiskolás Magyarországon, aki még nem vett részt opera- vagy balette-lőadáson. A sorozat 2013 májusában indult, és Solymosi Tamás balettigazgató elmondása szerint már az első pillanattól kezdve biztos volt, hogy nemcsak az opera műfaja, hanem a

balett is bemutatkozik. Tavasszal három darab szerepel a kínálatban: Johan Inger koreográfiája, a *Walking Mad*, és két Jiří Kylián-mű, a *Petite Mort*, és a *Hat tánc*. A produkció címe *Total Dance*.

„2013 májusa óta tíz sorozaton vagyunk túl, amin összesen 232 ezer diák vett részt tanáraikkal, reményeink

© HAT TÁNC - PURSZKY LILLA, BABÁCSI BENJAMIN | Fotó: Nagy Aritia

© Fotó: Rákossy Péter

szerint ehhez a létszámhoz most újabb 25 ezer fő csatlakozik. Az eredeti elképzelés az volt, hogy a gimnáziumi kilencedikes osztályokat szólítsuk meg országsszerte úgy, hogy lehetőleg érettségiig ne maradjon olyan tanuló, aki ne találkozott volna élő operaprodukcióval. A gyakorlat ezt az elgondolásunkat némiképp átírta, ami nagyrészt a pedagógusok és a diákok lelkesedésével is összefügg, mert a lehetőséggel nem mindenki tud vagy akar élni, miközben vannak visszatérő osztályok, akik már több előadáson is részt vettek” – mondta el Ókovács Szilveszter főigazgató, aki azt is hozzátette, hogy elsősorban az olyan operai „kötelező olvasmányokat” szeretik a gimnazisták és a tanárok, mint például a *Bánk bán*, a *Hunyadi László*, a *Háry János* vagy a *varázsfuvola*. A szervezők megpróbálták tágítani ezt a kínálatot, ezért a klasszikusokat néha elengedve megújított, friss, szerethető produkciókat is behoztak a kínálatba, mint amilyen a *Bohémélet* és a *Figaro*

házassága 2.0-ás változatai, a *Szerelmi bájjal*, a *Szöktetés a szerájból* vagy a *West Side Story*, az egyfelvonásosok közül pedig a *Mario és a varázsló* és Mozart vígoperája, a *Színigazgató*.

A BalettKaland sem a klasszikus repertoárral, hanem a Magyar Nemzeti Balett neoklasszikus programjával igyekszik megragadni az ifjúság figyelmét. Solymosi Tamás úgy látja, hogy egyrészt a *Diótörőn* keresztül a klasszikus balettel már sok gyerek találkozott, másrészt ez a három alkotás már bizonyított a színpadon. „Nagyon fontosnak tartom, hogy a fiatalok lehetőséget kapjanak megismerkedni a táncműfajok sokszínűségével, hogy tudják, a balettot nem mindig spicc-cipőben és tütüben táncolják.” Ókovács Szilveszter szerint egyértelműen a balettegyüttes érdeme, hogy „kapacitása is elbír egy-egy ilyen tömény és hosszú sorozatot, amit az elmúlt évek szakmai fejlődése és új darabjai tettek lehetővé.”

A főigazgató szerint a választott művek humora, zenéje, viszonylagos rövidege könnyen befogadhatóvá teszi őket a korosztály számára: „Valami olyasmit akartunk nekik megmutatni, ami sokkal frissebb, kortársabb. Épp a produkciók jellege miatt gondolhatjuk joggal azt, hogy most újat mondhatunk a gimnazistáink számára, ugyanakkor talán közelebb is áll hozzájuk és felkeltheti az érdeklődésüket a balett, és általánosságban a tánc kortárs irányzatai iránt, amelyek ugyancsak szüksége van az értő közönségre. A *Walking Mad* erős, izzó és komplex opusz, megdöbbent és elérzékenyít, míg Kylián két Mozartja a múltat felvállaló mai művészet optimális mixét hozza – továbbá szeretni és nevetni is enged.”

Dr. Kiszely Noémi, az Erkel Programiroda vezetője is egyetért ezzel, sőt megerősíti, hogy a nézők nagy részére olyan erős benyomást gyakorolnak ezek az előadások, hogy szívük szerint újra visszatérnének: „Öt év távlatából ki merjük jelenteni, hogy valódi bevezetést jelent, hiszen a »kalandosok« zöme visszatérő vendég és rengeteg olyan visszacsatolás van, hogy a diákok maguk kérik az újabb és újabb részvételt. Ámulnak, hogy ezek a műfajok lehetnek menők, hozzájuk is képesek szólni. Teljesen világos azonban, hogy a pedagógus kulcsfigura a történetben: a tanuló csak akkor jut el hozzánk, ha van az intézményében motivált tanár, aki vállalja a szervezéssel, utazással járó adminisztrációt, a fáradságot, a felkészítést és a lelkesítést. Őket nem tudjuk helyettesíteni. Ezért is tartunk immár harmadszor akkreditált pedagógus-továbbképzést – elmondhatjuk, hogy lelkes pedagógusokból is kialakult egy holdudvar, akikkel együtt tudunk dolgozni, hiszen visszajelzéseik folyamatosan segítik a munkánkat.”

A fiatalok ugyanazt kapják, mint a felnőtt közönség: „A darab önmagában nem sokban különbözik az adott mű »rendes« produkciójától, semmit nem húzunk, nem »könnyítünk«, mert nem a megúsás a célunk, hanem a lehengetés, vagy legalább a megérintés. A különbség, ha úgy tetszik, az előadások lelkiségében érződik a függöny mindkét oldalán. A nézőtérén a csaknem 1800 fős zsidobongó diáksereg a középiskolásokra jellemző minden lehetséges viselkedésmintát hordoz, a színpadon pedig ebben az időszakban a napi két előadásból álló sorozat és a fiatalok elvárásainak való fokozott megfelelni vágyás járhatja magasabb fordulatszámra a művészeket és a műszakot egyaránt. Amiben még különleges az Opera-, illetve BalettKaland

WALKING MAD - CARULLA LEON JESSICA | Fotó: Nagy Attila

lesz a kamaszok számára. A széria megítélésünk szerint az OperaKaland eredetileg is célzott közönségének, a 14-19 éves korosztálynak szól majd” – mondta el Dr. Kiszely Noémi.

Hogy milyen mély változást jelenthet egy ilyen program egy gyerek életében? Arról sajnos nincsenek adatok. Mert sosem tudni, kit mi ragad meg. Ókovács Szilveszter így beszélt erről „sok olyan opera- és balettrajongót ismerek, aki el se hinné, hogy a másik is az, annyira atipikus a közönségünk egy része. Egy kis házacska előkertjében pedig egyetlen fecske is megidézheti a nyarat: ezzel csak azt akarom mondani, hogy ha minőségi előadásokra rendszerbe fogottan és huzamosan ismételve, jól felkészített gyerekeket hozunk, bízhatunk a művészet csodájában, amely gyakran rejtelmes módon talál utat a szívekhez.”

sorozat, az az előzetes osztálytermi felkészítés, amihez mi biztosítunk megfelelő segédanyagokat és igény szerint vendégelőadót, illetve hogy a felvonások, a függönyfelhúzások előtt az erre a célra szerződött művész – általában Hábetler András – mond ráhangoló, hangulatfokozó bevezetőt, amely mindig interaktív is, és nagyon mai, laza” – árulta el a főigazgató.

A felkészítés egészen pontosan úgy zajlik, hogy az előadás könnyebb befogadásához műelemző pedagógiai felkészítő óravázlatot küld az Opera a jelentkezőknek. „Mi magunk is nagyon kíváncsiak vagyunk a fogadtatásra – igen nagy reményekkel várjuk a szériát, hiszen az operákra adott reakciók minden kezdeti félelmünknek ellentmondtak, így joggal feltételezzük, hogy a táncnyelvvél történő találkozás elsőprő

Fotó: Nagy Attila

PAPAGENO

magazin | blog | stream

- 1 év
- 2 fesztiválszínpad
- 31 blog
- 39 kiadvány
- 1949 cikk
- 10 000 Facebook-követő
- 35 040 óra stream

Köszönjük, várjuk Önöket a második felvonásra is!

Az **Effie** a marketingkommunikációs iparág egyik legkiemelkedőbb megmérettetése világszerte. Az egyetlen olyan szakmai elismerés, amely a kommunikáció legfőbb célját, az eredményességet, az üzleti sikert díjazza. A hazai Effie-t a Magyarországi Kommunikációs Ügynökségek Szövetsége (MAKSZ) és a Reklám Világszövetség (IAA) Magyar Tagozata közösen szervezi. A díjat 1968-ban az Amerikai Marketing Szövetség alapította New Yorkban. Jelenleg több mint 40 országban rendezik meg a világon. 2017. november 22-én a Vigadóban megrendezett Díjátadó Gálaesten az Opera bronz Effie-díjban részesült. Az ElsőSorban című kampánytrilógiáját (a kultúra területén egyedüli díjazottként) a hosszú távú hatékonyság kategóriában értékelték, mely minimum 3 év tartóan kiemelkedő eredményeit vizsgálta egy adott terméknel, szolgáltatásnál. Az Opera ElsőSorban trilógiájának két emblemikus „arca”: a 2017-es kampány Rossini: Olasz nő Algírban című produkció Elvirája, Sáfár Orsolya operaénekes, és a 2016-os kampány Seregi: Spartacus című produkció Crassusa, Balácsi Gergő Ármin balettművész vette át a díjat dr. Turkovics Monika marketing és kommunikációs igazgató, Végh Endre kreatív igazgató és Fekete Zoltán art director társaságában.

BALÁCSI GERGŐ ÁRMIN, SÁFÁR ORSOLYA | Fotó: Csibi Szilvia

Az évadkampány trilógiában az Opera 77 művésze vett részt, a fotókat Emmer László készítette, a stylist páros: Tóth Ali és Virág Anikó, a comics-kampány szövegírója Ókovács Szilveszter volt.

A kampányokban részt vevő művészek: Alexandru Agache, Apáti Bence, Bajári Levente, Bakonyi Anikó, Bakó Máté, Balácsi Gergő Ármin, Balczó Péter, Balga Gabriella, Bodnár S. Orest, Boncsér Gergely, Boros Ildikó, Bretz Gábor, Brickner Szabolcs, Busa Gabriella,

Minar-Bacsó Benjámin, Molnár Dávid, Molnár Levente, Nakamura Shoko, Németh Judit, Nyári Zoltán, Oláh Zoltán, Palerdi András, Pap Adrienn, Pasztircsák Polina, Popova Aleszja, Puskás Rodrigo, Rácz Rita, Rálik Szilvia, Sáfár Orsolya, Schöck Atala, Starostina Kristina, Szegedi Csaba, Szegő András, Szemere Zita, Tanykpayeva Aliya, Takács Botond, Timofeev Dmitry, Szigetvári Viktor, Vila M. Ricardo, Vizlendvai Áron, Wiedemann Bernadett

Carulla Leon Jessica, Celeng Mária, Cser Krisztián, Cserta József, Döbörhegyi Diána, Fekete Attila, Felméry Lili, Fodor Beatrix, Gál Erika, Haja Zsolt, Hangya Rita, Hommer Csaba, Hutás Erzsébet Zsuzsanna, Katona Bálint, Kálmándi Mihály, Kekalo Iurii, Keszei Bori, Kiss B. Atilla, Kolonits Klára, Komarov Alekszandr, Kozlova Polina, Kovács Kolos, Könyves Tóth Mihály, Krasznai Mariann, Kriszta Kinga, László Boldizsár, Leblanc Gergely, Létay Kiss Gabriella, Liebich Roland, Lukács Gyöngyi, Majoros Balázs, Medvecz József, Melnik Tatiana, Mester Viktória, Merlo P. Andrea, Myasnikov Boris,

ELSŐSORBAN

Művészeinknek köszönjük!

FEKETE ZOLTÁN, VÉGH ENDRE, DR. TURKOVICS MONIKA, BALÁCSI GERGŐ ÁRMIN, SÁFÁR ORSOLYA | Fotó: Csibi Szilvia

Díjak, elismerések

„Ahol kinyílik a világ”-trilógia

Aranyrajzszőg - 2012, 2014

Effie: ezüst - 2013

Effie: 2 arany, 1 ezüst - 2014

Kreatív Craft Award: 6 arany - 2014

Cannes Corporate Media & TV Awards: Fekete Delfin,

Ezüst Delfin - 2014

Aranypenge - 2014

M+: bronz - 2014

Prizma Kreatív PR Díj - 2015

ElsőSorban-trilógia

Effie: ezüst - 2015

Hipnózis: 1 arany, 1 bronz - 2016

Effie: bronz - 2017

○ FEKETE ZOLTÁN, VÉGH ENDRE | Fotó: Csibi Szilvia

○ SAFÁR ORSÓLYA, BALÁZSI GERGŐ ÁRMIN,
DR. TURKOVICS MONIKA | Fotó: Csibi Szilvia

Egyéb díjak:

Design Management - 2013

Nemzetközi Vállalati Filmek Fesztiválja, Tokió - 2014

Kínai Nemzetközi Turisztikai Vásár, Sanghaj - 2014

MagyarBrands - 2016

Az Opera 2011 óta megújult arculata, imázskampányainak plakátjai, valamint premierplakátjai a Szépművészeti Múzeum – Magyar Nemzeti Galéria grafikai gyűjteményének része - 2017

Műcsarnok Ipar- és Tervezőművészeti Nemzeti Szalon

tárlata – az Opera arculata és plakátjai - 2017

MagyarBrands - 2017

Superbrands - 2017

HAMAROSAN:
BÉRLETKAMPÁNY
2018/19!

ELSŐSORBAN

Közönségünknek és Támogatóinknak *köszönjük!*

A Superbrands és MagyarBrands elismerést 2017 decemberében Ókovács Szilveszter főigazgató vette át Dr. Serényi Jánostól, a Superbrands Bizottság elnökétől, aki a díjátadó alkalmából elmondta: „rendkívül ritka, hogy egy márka egy évben a Superbrands és a kizárólag magyar alapítású cégeknek odaítélhető MagyarBrands díjat is elnyerje”. Mint fogalmazott, a Superbrands díjat olyan márkák nyerhetik el, amelyeknek lelke van, míg MagyarBrands díjat azok kaphatnak, amiket mindannyian a magunkénak érezhetünk.

○ DR. SERÉNYI JÁNOS, DR. TURKOVICS MONIKA,
ÓKOVÁCS SZILVESZTER | Fotó: Nagy Attila

○ DR. SERÉNYI JÁNOS ÉS ÓKOVÁCS SZILVESZTER | Fotó: Nagy Attila

Kobaken

Lezajlott a Maestro Solti Nemzetközi Karmesterverseny, amely tizenöt éves csendet tört meg a hazai dirigensviadatok történetében. A Magyar Televízió első, ilyen típusú megmérettetésének egykori győztese és különdíjasa, Kobajasi Kenicsiró nemcsak a nyitókoncertet dirigálta az Erkel Színházban, hanem az Opera vezetőivel és művészeivel együtt szemlélte a jelölteket. Filip Viktória

○ KOBAJASI KENICSIRO | Fotó: Felvégi Andrea

Kocsár Balázs jelenlegi főzeneigazgató éppúgy értékelte a produkciókat, mint Ókovács Szilveszter főigazgató, vagy Kesselyák Gergely, az Opera első karmestere, aki a tavaly december végi díjátadón így fogalmazott: „Ez egy magas színvonalú, professzionális verseny volt. Nem tehetségkutató, hanem nemzetközi, szakmai megmérettetés”. A 35000 eurós összdíjazású versengésre negyven országból 186 karmester jelentkezett. Az első helyezett Leonardo Sini, a második Azis Sadikovic, a harmadik Pfeffer Nimrod David, a közönségdíjas Dobszay Péter lett. A Magyar Állami Operaház a karmesteri erőpróba legjobbjainak közreműködési lehetőséget ajánlott fel az Opera egyes, saját produkcióinak létrehozásában.

Eötvös Péter, a zsűri doajenje, aki korábban *A szerelemtől és más démonokról* című, saját operáját vezényelte az Andrassy úti Ybl-palotában, azt emelte ki: „A fiatal karmesterek számára, akiknek ritkán van alkalmuk zenekar elé állni, ez egy óriási lehetőség. Olyan nagy, és alapműveket tartalmazó repertoárt kell viszonylag gyorsan megtanulniuk, amit egy karmesternek ismernie kell. A másik pozitív oldala egy televíziós versenynek az, hogy a szélesebb közönség is megismerkedhet ezzel a »rejtélyes« szakmával. Remélem, lesz folytatása, mert mindennek akkor van értelme, ha folyamatot tud képezni.”

Visszanézve az 1974-es kezdetekre, és a hetvenhét éves Kobajasi Kenicsiró pályájára, Eötvös Péter szavai beiga-

zolódni látszanak. A nevének kezdő szótagjai okán Kobakennek becézett, itthon Liszt-emlékéremmel, a Magyar Kultúráért Díjjal, a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjével és a Magyar Kultúra Követe címmel kitüntetett, magát félig japánnak, félig magyarnak tartó művész szerint a valódi karmesteri pályája itt indult, az igazi zenei élete itt virágzott ki. „Soha nem felejttem el azt a sok kedvességet, és azt az óriási szerencsét, amiben részem volt – nyilatkozta a maestro az *Opera magazinnak*. – 1974 előtt, amíg Japánban éltem, Kodály és Bartók csak nagy nevek voltak számomra, de soha nem tanultam zeneműveiket, csak Magyarországon kezdtem el megismerni a munkásságukat. Akkor tudtam meg azt is, hogy a magyar népdalok mennyire hasonlítanak a japánhoz, és

nemcsak a pentaton hangkészlet miatt: a magyar népzene hangulatában megéreztem, és ma is érzem a japán vidéki városok és a japán falu illatát. Én a zenéhez nem logikai módon vagy különféle teóriák figyelembe vételével közelítok, hanem kizárólag érzelmi alapon. A *Galántai táncok* azóta is az egyik kedvenc zeneművem, mert ezt hallgatva-vezényelve otthon érzem magam.”

A másik kiemelkedő darab az életében a Maestro Solti Nemzetközi Karmesterverseny nyitó koncertjén is elhangzott *IX. szimfónia*. „Számomra ez a zenemű mindig is különleges volt és marad. Minden évben rendeznek egy estet Tokióban, ahol Beethoven valamennyi szimfóniáját eljátsszuk az én vezénylétemmel. Ez egy szilveszteri program,

○ KODÁLY KÖZPONT | Fotó: Horváth Gábor

○ KOBAJASI KENICSIRO AZ ELŐDÖNTŐBEN | Fotó: Felvégi Andrea

Zenekar

ami délután kezdődik, pontban éjfélkor ér véget, és tavaly is sor került rá. Beethoven számomra mindig is egyedülállóan különleges zeneszerző marad.”

A karmester repertoárja elsősorban szimfonikus zenekari műveket tartalmaz, a zenedrámák kevésbé vannak jelen az életművében. Ennek több okát látja: „Japánban hosszú ideig nem volt olyan színház, amely operák színrevitelét lehetővé tette volna, emiatt ott ez a műfaj nem örvendett nagy népszerűségnek. Napjainkban már van erre szakosodott teátrum, de még mindig nem mondható el, hogy az átlagemberek mindennapi szórakoztatását szolgáló művészeti ág lenne. Az opera számomra is teljesen idegen zenei szféra volt mindaddig, amíg az első nemzetközi karmester-versenyt meg nem nyertem Magyarországon. E győzelem után kaptam néhány zenedráma vezénylésére szóló felkérést, ezeket el is vállaltam, de továbbra is azt éreztem, hogy nem szűnt meg idegen műfajnak lenni számomra. Egy-egy ilyen előadásra

◉ SZAMOSI SZABOLCS, DR. HOPPÁL PÉTER, EÖTVÖS PÉTER, LEONARDO SINI | Fotó: Horváth Gábor

való felkészülés rendkívül sok időt igényel, valamint rengeteg zenén kívüli dologra is figyelni kell, a munka sokkal nagyobb és bonyolultabb, mint egy-egy szimfónia megszólaltatásának esetében, és ez engem mind lelkileg, mind fizikailag nagyon kifáraszt. Emiatt az operák esetében nem tudok megfelelni magára a zenére koncentrálni. Ezt érzem a szimfónia és zenedráma közti legnagyobb különbségnek.”

Pillangókisasszonyt. Egyébként nekem nagy kedvencem több operarészlet is, sőt, én magam is el tudok énekelni néhány tenor áriát saját zongorakísérettel. Ez az egyik hobbim. Ez így könnyű és élvezetes játék számomra, de komplett zenedrámát vezényelni a zenekari árokban vagy a színpadon: teljesen más feladat. Természetesen egy-egy koncertszerű verzióban bármikor szívesen részt veszek.” ◉

Tudnunk kell, hogy Kobajasi Kenicsiró egy partitúra tanulmányozásának oldalanként egy hetet szentel, azaz egy nagyobb művel körülbelül két év alatt végez. Mégis, 1977-ben a *Turandotot*, 2006-ban a *Pillangókisasszonyt* vezényelte két-két alkalommal a Magyar Állami Operaházban, amely estéről így vall: „Nagyon jól emlékszem ezekre az előadásokra. Különösen az maradt meg bennem, hogy a 2006-ban a szólistaként szereplő szoprán énekesnő, Bázsinka Zsuzsanna csodálatosan énekelt, és ez felejthetetlen eseménnyé tette számomra a produkciót. Emiatt mindig hajlandó vagyok arra, hogy ha nem is teljesen szcenírozott, de koncertszerű változatban elvezényeljem a

◉ AZIS SADIKOVIC | Fotó: Horváth Gábor

◉ KOBAJASI KENICSI RÓ | Fotó: Felvégi Andrea

ORIGO

OLVASÁSRA AJÁNLJUK

ITTHON / NAGYVILÁG / GAZDASÁG / SPORT / TÉVÉ / **KULTÚRA** / FILM / TUDOMÁNY / TECH / AUTÓ / UTAZÁS / TÁFELSPICC / FOTÓ / VIDEÓ / JOG

NW NEW WAVE MEDIA GROUP
Novel. Unique. Brave. New wave.

ORIGO
A MEGKERÜLHETETLEN HÍRFORRÁS

Piano könnyű kézzel

A Magyar Állami Operaház Kamaraművésze megtisztelő cím birtokosa H. Zováthi Alajos nagybőgő-szólamvezető. A zenekar kiváló tagja szerény szabadkozással indítja a beszélgetést, jóllehet a hazai zenei életben eddig eltöltött évtizedei bővelkednek emlékezetes pillanatokban és nagy találkozásokban. Pallós Tamás

Fotó: Nagy Attila

Annak idején egyértelmű volt a hangszerválasztása?

Eredetileg hegedültem, de a felvételi előtt egy tornaórán eltörtem a kezemet. Mondhatni, a véletlennek köszönhető, hogy bőgős lettem, de nem bántam meg, hogy így alakult. Tanárom, Tibay Zoltán szintén az Opera zenekarának nagyszerű szóló nagybőgőse és szólamvezetője volt. Ötödéves zeneakadémistaként jött a lehetőség: tanár úr tanácsára elmentem az operaházi próbajátékra. Az abszolút szakmai tekintélynek számító Mihály András igazgató előtt játszottam egy koncertdarabot úgy két percig, aztán kiküldtek. És felvettek. Ő hallotta, megérezte, hogy ki mit tud.

A kamarazenélés, a szólistalét kevésbé vonzotta?

Tárnai Antal, aki először a kezembe adta a bőgőt, a Magyar Állami Operaházból ment nyugdíjba, úgyhogy valójában mindkét mesterem ehhez az intézményhez kötődött. Mindig is szerettem ezt a műfajt, kezdettől ide akartam kerülni. Akadémistaként kétszer jártam Bayreuthban. Nyaranta összeállt ott egy ifjúsági zenekar, amelybe rendszerint a keleti blokkból is hívtak fiatalokat. Több előadásra is bejuthattam a Festspielhausba; diákként a kakasülőre kaptunk olcsóbb jegyeket. Hatalmas Wagner-élményekben lehetett részem. 1983-ban láttam a *Parsifalt*, és a *Siegfried* kivételével a *Ringet*, amelyet Solti György vezényelt. Megmaradt bennem a kritikus német közönség reakciója, amitől Solti elég feszültnek tűnt... Az operaműfaj egyébként azért is jó, mert a kamarázásra is lehetőséget ad. Sokszor játszottam koncerteken, de igazán a zenedrámák világa ragadott magával.

Fotó: Nagy Attila

Több mint harminc éve tagja az együttesnek. Milyen a zenekar belülről?

Mint egy család. Sokat vagyunk együtt, jól ismerjük egymást. Tudjuk, ki mire érzékeny; figyelünk arra, hogyan szólunk a másikhoz, hogyan kérünk valamit. Ez azért is fontos, mert csak odafigyeléssel, empátiával hozhatjuk ki a lehető legjobb eredményt a közös munkából. A szólamunk szerintem ebből a szempontból is nagyon jó. Az utóbbi időkben szakmailag sokat fejlődött a zenekar, a vezetők egyre igényesebbek lettek.

Vészhelyzetek, leállások, nagy izgalmak előfordultak?

Alig. Egy *Boleyn Anna*-előadásra em-

lékszem, amikor Erdélyi Miklós intett a színpadi zenészeknek, de nem voltak sehol. Fogalmam sincs, hogyan fordulhatott elő. Pillanatnyi tanácsatlanságot követően jelezte, hogy megyünk tovább, de a zenekar egyik fele máshonnan indult. Persze a közönség érzékelte a zavart, de hamar sikerült úrrá lenni a káoszban. Az ilyen kellemetlen situációk szerencsére nagyon ritkák.

Számtalan kiváló karmesterrel dolgozott. Kik voltak Önre a legnagyobb hatással?

Mindenekelőtt Lamberto Gardelli. Róla csak szuperlatívuszokban tudok beszélni. Tudta, hogy az „idő”, a szünet, a csend is zene; nála érezni lehetett ezt.

Nem azért mondom, mert ő is bőgős volt... Időskorára lassultak a tempói, de végig fantasztikus volt. Egyébként a legelső próbaélményem is hozzá kötődik. 1985 szeptemberében a Vörösmarty téri, azóta lebontott irodaépületben a *Manon Lescaut* felújítására készültünk az Állami Hangversenyzenekar próbatermében. Gardelli tiszta mosollyal vezényelt, énekelt, remek hangulatot teremtett. A felkészült, irányító karmestereket szeretem, akiknek konkrét elképzelésük van a darabról. Nem jó, ha valaki teret enged, szabadságot ad nekünk. Az önállóság a kamarazene világa. Én próbálok megérezni, átvenni a dirigens rezdüléseit. Ráhangolodom. Nagyszerű volt Giuseppe Patanè, aki mindent fejből vezényelt. Szívesen emlékszem a fiatal Jurij Szimonov szuggesztivitására.

Hihetetlen, hogy az *Anyegin*ben mennyire uralta és inspirálta a zenekart. És nagy ajándék, hogy főiskolásként még Leonard Bernsteinnel és Doráti Antallal is játszhattam.

Az elmúlt évtizedekben más együttesek is meghívták, a Hungarotonnál pedig megjelent egy lemeze, amelyen Haydn és Albrechtsberger duók és triók közreműködője...

Korábban hosszú éveken át szerepeltem az Osztrák–Magyar Haydn Zenekarral, a Budapesti Fesztiválzenekarral Bottesini *Gran duo concertantéj*át és Dittersdorf *Brácsa-bőgő kettősversenyét* adtuk elő. Pályafutásom során sokszor játszottam például Mozarttól a *Per questa bella mano* koncertáriát. A kamarázás egyébként az operai munkában is segít.

Fotó: Eder Vera

Hogyan készül, és mi a művészi ideája?

Egy lelkiismeretes vonósna minden nap gyakorolnia kell egy-két órát. Sokan nem tudják, hogy az előadások mellett mennyi az otthoni munka. Én a reggeli indulás előtt minimum egy órát töltök azzal, hogy tökéletesítem és karban tartom a hangszeres játékot. Nem is érezném magam jól e nélkül. Utána nyolc órát ülünk az árokban vagy a próbateremben. Visszatérve Gardellire, a vezénylésmódjára: olyan pianókban azóta sem volt részem. Gyakran téma, hogy kevés vagy éppen sok a zenekar. A mai rézfúvós hangszerek nagyon telítik a hangzást, mert felhangdúsabban szólnak, mint 19. századi elődeik. Gardelli kisebb-nagyobb ráhatással ugyan, de mindig elérte azt a bizonyos régi, szinte lebegő hangszínt. Nálunk, nagybőgősöknél már a vonó, „önsúlya” is túl van a pianissimón. Ezért ha nagyon finomak akarunk lenni, akkor picit emelnünk kell a vonót, vagyis teljesen elkönnnyíteni, ami igencsak igénybe veszi a kart és a vállat. Hosszabb távon nehéz fizikai munka.

Egy elfoglalt zenekari művész meg tudja őrizni a rajongást?

Akik itt vagyunk, nagyon szeretjük a zenét; nem nagyon akad közöttünk „megélhetési muzsikus”. Kiegészítés persze előfordulhat, mint minden szakmánál. Én ezért is szeretem a változatosságot, sokféleséget és az új kihívásokat. Mindenevő vagyok. A gyakran játszott daraboknál az automatizmus veszélyes lehet. De például a nagy szériában futó ifjúsági előadásoknál a zsvaj, a különböző reakciók sem hagyják, hogy bármi rutinná váljon számunkra. A gyerekek őszinte érzelmnyilvánítása, nevetése, figyelme mindenre gyógyír. ○

Élmény!
Minden tekintetben.

HÚSVÉTI HANGVERSENY
Telemann: Brockes-passió
2018. március 22.

José Cura zenei világa
2018. március 29.

mupa.hu

Stratégiai médiapartnerünk:

A Műpa támogatója az Emberi Erőforrások Minisztériuma

Jegyek kaphatók a Műpa jegypénztárában, valamint online a www.mupa.hu oldalon. További információ: +36 1 555 3300, +36 1 555 3310

Utódja, boldog őse

Wagner a közmegegyezés szerint egyszemélyes ligát alkot: egyedülálló – több értelemben is. „A Ring gyűrűi”-évad számos, jórészt felfedezésértékű estéje most némiképp átrajzolja e vélelmünket. László Ferenc

Richard Wagner az életművét tudatosan elkülönítette az operairodalom többi részétől, a kezdetektől önmaga szövegkönyvírója volt, és zenedrámái számára – hatalmas energiákat és összegeket mozgósítva – egy külön, kultikus játszóhelyet építtetett Bayreuthban. Sosem akart egy lenni a Maestrók sorában, a közönség igényeinek ünnepeit kiszolgálója – Wagner leigázta a saját korát és az utókort egyaránt. Mi több, szolgálatába állította még a múltat is: a mítikus múltat éppúgy, mint a zenetörténetet.

„Sem utódja, sem boldog őse” – Ady Endréhez hasonlóan Wagner is valahogy ilyesformán kívánta látni és láttatni önnön pozícióját, egyedülálló és társtalan nagyságát. Csakhogy mindennek az ellenkezője is igaz. Ezt teheti érzékletessé számunkra a 2017/18-as, nevesített operai évad, „A Ring gyűrűi”: már eddig is, és az elkövetkező hónapokban is olyan műveket élénk hozva, amelyek a Wagnerre hatást gyakorló pályaelődöktől, illetve az életművének nyugtató hatásait így vagy úgy feldolgozó utódoktól valók.

Merthogy Wagnerrel valóban szinte minden megváltozott: reagálásra és viszonyulásra készítette megannyi kortársát, s az utána jövő komponisták egymást követő nemzedékeit.

A fiatal Wagner mohón, magától értetődő természetességgel és komoly alázattal tanúsítva helyezkedett bele a német zene tradícióiba és a nemzetközi operavilág trendjeibe. Hogy csodálta Beethont, az persze egészen természetes, s példaképének művei közül a *IX. szimfónia* különösen

fontos volt Wagner számára. A d-moll szimfónia, amelynek az évad során kétszer is a megnyitás, a nekilendülés szerepe jutott, hiszen október 3-án a Solti Györgyről elnevezett karmester-versenyt, január 1-én pedig az újévet indította útjára az Erkelben, tartósan foglalkoztatta Wagnert és az ő megabolázhatatlan fantáziáját. 1830-ban zongoraátíratot készített a Kilencedikből, 1845-ben azután Drezdában páratlan sikerrel (és mellesleg a karmesteri szerep alakulását befolyásolva) vezényelte e művet, amelynek hatása a *Bolygó hollandi* nyitányából is kihallható: a hollandi témája voltaképpen a Beethoven-szimfónia főtémájának megfordítása.

Wagner emlékező virágvasárnap Beethoven-koncertje idején kezdte átdolgozni és a 19. század igényeihez igazítani Gluck 1774-es, *Íphigeneia Auliszban* című operáját. Ő maga fordította németre a librettót, és az opera befejezésén is érdemben módosított, hogy a történet jobban megfeleljen a görög drámai előzménynek, vagyis Euripidész tragédiájának – ezzel a szemponttal egészen a Ringig előre mutatva. Ez a 18. századi reformopera is okkal szerepelt tehát az évad programján: még november 27-én, koncertszerű keretek között megszólaltatva. Gluck hatásait egyébiránt művein keresztül jórészt az a Gaspare

Spontini közvetítette a romantika zeneszerzői, így kizárólag Wagner felé, akinek főműve, *A vesztaszűz* szintén élénk jut majd: április 3-a estéjén, koncertszerűen és első ízben az Opera műsorán, Rálik Szilviával a címszerepben.

A korabeli német opera mestereit is élénk figyelemmel kísérte Wagner. Így már 1822-ben, drezdai kisdíáként lelkesedett Carl Maria von Weber iskolateremtő operájáért, *A bűvös vadászért*, s két évtizeddel később épp ő volt az a német muzsik, aki elérte, hogy a Londonban elhunyt mester földi maradványait Drezdába szállítsák. Weber, akinek tündérvilága valósággal rabul ejtette az ifjú Wagner képzeletét, 1826-ban az *Oberon* ősbemutatójának előkészítésére utazott Angliába, s a romantikus operairodalom e különleges darabjának volt némi része abban, hogy az ekkor már megrendült egészségű komponista alig több mint két hónappal élte túl a nagy sikerű premiert. „A Ring gyűrűi”-évad most ezt a kiadós csemegét is elhozta Budapestre: január 14-én, a Kolozsvári Magyar Opera társulatával, Selmeczi György rendezésében.

Weber és Wagner között Heinrich Marschner életműve jelenti az összekötő kapcsot: ez a megállapítás hagyományosan ott szerepel a zenetörténeti munkákban. Január 12-én ennek a sommás tézisnek

az igazáról is megbizonyosodhattunk, hiszen koncertszerű formában a közönség elé került, még hozzá először szerepeltetve az Opera műsorán, Marschner legéletképesebb és egyúttal legkísértetesebb műve, *A vámpír*. A címszerepben, vagyis a nőket elemészto rém, Lord Ruthven szerepében a novemberi Rossini-bemutató révén megismert és megkedvelt olasz bariton, Bruno

○ OBERON | Fotó: Nagy Attila

○ ÚJÉVI KONCERT | Fotó: Nagy Attila

Wagneri hatások

○ OBERON | Fotó: Nagy Attila

○ OBERON | Fotó: Nagy Attila

Taddia lépett fel, míg a Cser Ádám által vezényelendő előadás női főszerepei Keszei Borinak, Kolonits Klárának és Balga Gabriellának jutottak. A Weber és Wagner érája között meghúzódo interregnum tájáról Marschner mellett ráadásul a derék Albert Lortzing is megidéztek: május 17-én, majd még egy további alkalommal legutolsó, de annál mulatságosabb színpadi művét, *Az operapróbát* fogják előadni az Ódry Színpadon – a zenés színházi sikert rövid élete során mindvégig hiába áhító Franz Schubert operája, *A négy évig tartó őrség* párdarabjaként.

Pályafutása első szakaszában Wagner, mi tagadás, a francia nagyoperák

stílusában kívánta elérni a világsikert. E műfaj korabeli fejedelme, a párizsi és a porosz zenei életben egyaránt megkerülhetetlen tekintéllyel bíró Giacomo Meyerbeer egyszerre jelentett Wagner számára követendő példát, legyőzendő ellenfelet, valamint pénzért és támogatásért megpumpolandó kollégát. „Itt vagyok; íme, itt a feje, szíve és kezei az Ön tulajdonának, Richard Wagnernek” – zárta az egyik, Meyerbeernek címzett levelét az önéretes, de megalázkodó fiatalember, aki utóbb soha nem tudta megbocsájtani Meyerbeernek saját egykori kiszolgáltatottságát. A tény ettől még tény marad: Wagner első néhány operáján, s különösen a *Rienzi*n nagyon is érző-

dik Meyerbeer és a francia nagyopera hatása. Így bár Meyerbeer leghíresebb műve, *A hugenották* a reformáció félelmedes évfordulójáról megemlékezendő került fel, sok évtizedes távollét után, az Opera repertoárjára, voltaképpen ez az október végi bemutató is a Wagner körül gyűrűző hatások témájához volt kapcsolható.

Akárcsak az a mostanában újra felfedezett operakülönlegesség, amely ismét egy németországi születésű, zsidó származású, de a világsikert francia földön kiküzdő zeneszerző, bizonyos Jacques Offenbach műve lesz. Nem, nem az egyedüli operájának hitt *Hoffmann meséi*, hanem *A rajnai sellők* 1864-ből. A Bécs számára komponált dalmű, a híres Barcarola-dallam eredeti lelőhelye Anger Ferenc rendezésében, magyarországi bemutatóként érkezik el február 24-én az Erkel Színház közönsége elé, Kesselyák Gergely karmesteri irányítása alatt.

És végre elérünk Wagner utókorához, a hatását ámuló és nyögő ifjabb német pályatársakhoz. A dalköltőként ismert, de operai álmokat dédelgető, s a csodált Wagnernek nagykamaszként az ajtót tartó Hugo Wolfhoz, akitől *A kormányzó* című operája szólal majd

○ OBERON | Fotó: Nagy Attila

Wagneri hatások

meg május 14-én. Vagy a varázsló mellett inaskodó, még a *Parsifal* körül is értékes szolgálatokat tévő Engelbert Humperdinck személyéhez és operai főművéhez, a *Jancsi és Juliskához*, amely karácsony előtt a fiatal Rafael R. Villalobos vitára készítő rendezésében került bemutatásra. Vagy a Liszt-nél képzett zongoravirtuózra, Eugen d'Albert-re, aki utóbb operaszerzőként nem kevesebbre vállalkozott, mint az olasz verizmus és a wagneri zenekezelés és operai idioma összevgyítésére: tőle is a leghíresebb műve, *A hegyek alján vár* reánk április 4-én, Mladen Tarbuk vezényletével.

„Wagner volt I. Richard, nincs II. Richard, úgyhogy Strauss III. Richard” – fogalmazott Hans von Bülow, s a wagneri hatást feldolgozó operaszerzők sorából természetesen nem hiányozhat III. Richard sem. Tőle ebben az évadban *Az árnyék nélküli asszony* és *Salome* bizonyítja majd Wagner hosszúra nyúló árnyékát. Az előbbi mű január 30-án, a Müpában hangzott el, Halász Péterrel és a pár évvel ezelőtti produkció többi résztvevőjével. A *Salome* pedig már az évad végén, június 22-én, a Margitszigeten vár randevúra minket: a Strauss által elképzelt Izolda-hangú tizenhat éves hercegnő címszerepében Rost Andrea izgalmasnak ígérkező fellépését hirdetve. De még előbb, május közepén „A Ring gyűrüi”-évad legkülös, jószerint jelképes köreit is elérjük: a *Vígvantáták* című produkcióval, amely a német zene ősatyját, Johann Sebastian Bachot idézi, a Hollywoodig eljutó Erich Wolfgang Korngold hajdan forradalmi hatásának sejtett *Halott városával*, valamint a *GermanLate-Night* előadásaival, amelyek a Kiscelli Múzeumban az egyedi utakat kereső 20. századi modern mester, Paul Hindemith három kisoperáját állítják egymás mellé. ○

○ JANCSI ÉS JULISKA | Fotó: Rákossy Péter

○ JANCSI ÉS JULISKA | Fotó: Berecz Valter

○ A VÁMPÍR | Fotó: Berecz Valter

Jön még télre tavasz

Fotó: Nagy Attila

Az Opera dolgozói, kik sokan otthonuknak tekintik az Ybl-palotát, fájó szívvel dobozoltak össze és hagyták el e gyönyörű épületet. Ráadásul még komorabb idők jönnek: hosszú éjszakák, téli hideg és az újjászületés előtti pusztulás, vagy szebben: bontás.

Mona Dániel

Egy szóban ugyanis így foglalhatóak össze az Operaház korszerűsítésének és az Eiffel Műhelyház építésének jelenlegi folyamatai. Előbbin kívülről január elején még épp nem látszódtak a munkálatok nyomai, utóbbi pedig – kissé drasztikusan fogalmazva – egyelőre nem több, mint tető nélküli sártenger. De ha az Andrásy vagy Kőbányai úti járókelő számára nincs is látványos fejlődés (az Ope-

raház esetében még változás se), a falakon belül megállás nélkül járnak a gépek, tüsténkednek a munkások, teljesülnek a tervek. A szakszerű bontás és a megfelelő alapok lehelyezése elengedhetetlen ahhoz, hogy a mostani felújítás korszerűbb, profeszionálisabb és tartósabb legyen az 1986-osnál, illetve hogy a Műhelyház a tőle elvárt európai színvonalon

üzemelhessen. Apropó üzemelés: a költözködés utolsó fejezete is lezárulni látszik, hiszen az Ybl-palotával szemközt található, szintén renoválásra szoruló és kerülő Üzemház lakói is átvonultak az adminisztrációs feladatokat végzőknek otthont adó Szentkirályi utcai irodaházba. Az Emléktár és az Archívum szükséges dobozai is épségben megérkeztek ide. A férfi varroda is távozott, és a Kenyérmező utcában kapott új helyet.

Az Operaház szinte üres, hogy ahogy illik, magára maradjon az átvitt értelemben süllyedő hajó kapitánya, a főigazgatóság. Az Opera Visit, vagyis az épületlátogatás változatlanul működik, de rossz hír a katasztrófaturistáknak, hogy a vezetések útvonala némileg változott, és csak a Ház érintetlen, tündöklő helyiségeit mutatja be. Az intézmény

Fotó: Berecz Valter

Fotó: Nagy Attila

Fotó: Nagy Attila

munkatársai mára szépen belakták új helyeiket. A Magyar Nemzeti Balett tágasabb termeket kapott Újpesten, így több helyszínen tud próbálni. Az eklektikus stílusban épült, Makovecz Imre által fölfelé bővített Szentkirályi utcai irodaház is lassan megtelik élettel. Eltűnnek a dobozok, előkerülnek a névre szóló bögrék, megcsörrennek az elsőként bekötött telefonok. Lovagteremnek nevezett közösségi tér, kialakított étkező, tágas körfolyosó és sok üvegfelület javítja az itt dolgozók közérzetét.

S hogy mi történik az üres Operaházban? December 6-án aláírták a színpadtechnika korszerűsítésére vonatkozó szerződést, melynek értelmében a vállalkozó – a generálkivitelezővel való közös tervezést követően – január elején megkezdte a bontási munkálatokat, elsőként a zenekari ároknál. Ennek befejezése és az építés elindulása 2018. március végére várható. Február elején láttak hozzá a színpad-technológia szétszereléséhez, és eltávolításához, melyhez előbb védőtetőt építettek a felsőgé-

Rekonstrukció

Fotó: Csibi Szilvia

pezet alá. A munkálatok az Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatallal, valamint a hatóságokkal való folyamatos egyeztetés mellett zajlanak. A színpadon túl is a bontás a főszerep: karácsony után a közönségforgalmi mosdóké, a 3. emeleti álmennyezeteké, padlóburkolatoké, sőt válaszfalaké. Amint megtörténik az épület teljes áramtalanítása, a többi emelet is hasonló sorsra jut. Január 3-án megérkeztek a kerítések, melyek az utca népét is emlékeztetik minden elhaladásakor: az Operaház eddigi történetének legnagyobb rekonstrukciója elkezdődött.

Az Eiffel (Műhely)háza táján is komoly bontások történtek és történnek. Január elején felvonult az ezt végző vállalkozó, aki a generálkivitelezővel párhuzamosan dolgozva elbontja a telken található, de az Opera által nem használt épületeket. Folytatódott a leglátványosabb változás, a csarnok tetőburkolatának levétele. 2018 elején

megkezdődik az új tetőpanelek felrakása, ezzel egyidőben pedig elkezdik építeni a kisszínház, zeneterem, házi színpad vasbeton falait. Ha lesz tető és a betonlázat alapozási munkálatai is befejeződnek, olyan értelmezhető terület jön létre, mely belendíti és szemmel láthatóvá teszi az építkezést – megkezdődhet az alkotás, a biztos orgonapont feletti kreatív komponálás. A főépület első egyharmadában már elkészült az alapozás, a kisszínház, a zeneterem és a házi színpad alaplemeze is kész, sőt a gőzmozdonyok és az étkezőkocsinok is „megágyaztak” már. A hátsó kétharmad, illetve a C- (leendő jelmezraktár és -kölszönző) és D-épületek (üzemeltetés) padlóbontása és alapozása szintén folyamatban van, mint ahogy a közműalagút betonozása is. Az igazán jó képzelőerővel rendelkezők pedig gondolatban már a Műhelyház emeleteit is meghódíthatják, hiszen az előcsarnokba szánt két darab egykarú lépcső alapozása és közelébe álmódott lift alapteste is elkészült. De hogy az inkább a kézzel fogható eredményekben vagy tervekben elmélyülni vágyók se maradjanak csemege nélkül, készül majd egy makett a kőbányai létesítményről, amelynek segítségével részletesen megvizsgálhatják az érdeklődők, mi készül a volt járműjavító helyén.

Fotó: Csibi Szilvia

Amennyire az építkezés szempontjából szerencsés, hogy az elmúlt hónapokban kevés csapadék hullott, hiszen a tetőtlen csarnok így nem ázott sokat, annyira nehezíti meg a munkálatokat a talajvíz. A zenekari árok ugyanis nem adja magát könnyen: miután a víztelenítés egyik bevett módja, a nyíltvíztartás nem volt eredményes, most más megoldással próbálják kiszorítani a nem kívánt vizet. A kezdeti tervekhez képest néhány apróbb változtatásra lesz szükség, ezekkel kapcsolatban az Opera az év elején nyújtja be az építési engedély módosításának kérelmét.

Elengedhetetlen folyamat az acélszerkezet letisztítása, mely már ősszel megkezdődött, de a téli hónapokban is folytatódik. Ezzel egyidőben elindult a korrózióvédelem is, mely az évek során (főleg az aktív használat vége óta) a környezet által erősen igénybe vett fémfelületeken megindult kémiai lebomlás elleni harc. Ide kapcsolódik az ún. mintahomlokzat kialakítása. Ezen a két ablaknyílásnyi, mintegy 20 m²-nyi felületen végzik a mintatisztítást, amely alapján eldől, miként érdemes és kell lepucolni a homlokzatot, vagy ami még fontosabb: hogyan történjen majd a teljes felület felújítása, pótlása és javítása.

Fotó: Nagy Attila

Végezetül néhány szó a napi munkához szükséges eszközökről, és az Operaház életében új, összetett logisztikai gépekről, melyek közbeszerzése az év elején indul el, és melyek hamarosan (vagy a valamivel távolabbi jövőben) elfoglalják a terepet. A 250 operakonténeren, az akusztikai burkolaton és a színpadtechnikai berendezéseken túl

olyan, nem csak nevükben izgalmas masinák kapnak majd helyet a Műhelyházban, mint a programozható CNC marógép, az ötféjes gyalugép, az állványos fúró, valamint további különböző asztalos-, lakatos-, cipészgépek vagy az árumozgatásban nélkülözhetetlen és praktikus négyutas targonca, mely szűk helyekre is befér,

Fotó: Nagy Attila

Rekonstrukció

és nyolc-kilenc méter magasra is képes felnyúlni. A tervek megvalósítása tehát már itt áll a küszöbön. S mire kirügyeznek a fák, és elmúlik a tél, a bontás lassan átadja helyét az építésnek, a rombolás a szépítésnek. ○

Fotó: Berecz Valter

Kulturális száguldás

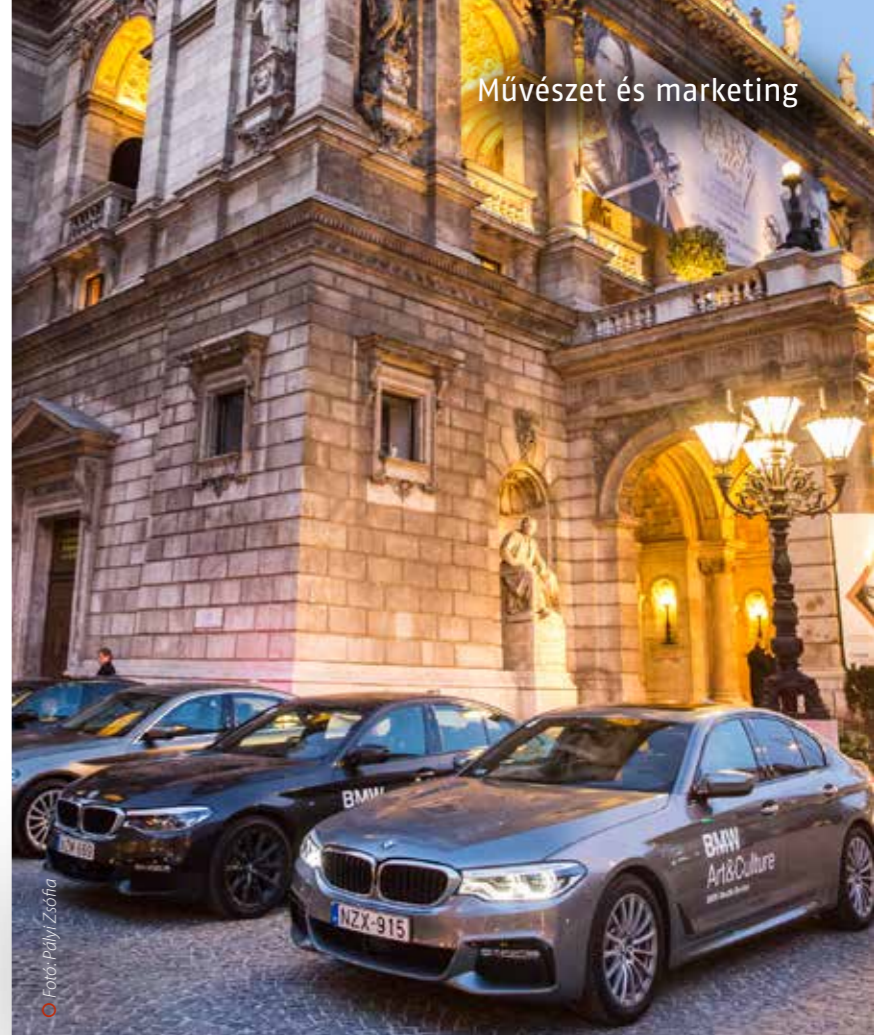
© MASSIMILIANO DI SILVESTRE | Fotó: Rákossy Péter

Már-már szétválaszthatatlan az a kép, amit az Operaház, az Erkel Színház és az előtte parkoló vagy nagyobb események idején kiállított elegáns autók látványa jelent. Pedig februárban még csak három éve lesz, hogy az Opera és a BMW Group Magyarország stratégiai partnerségre lépett. A 2017 május óta ügyvezető igazgatóként regnáló Massimiliano Di Silvestrét és Salgó András vállalati kommunikációs vezetőt kérdeztük az eddigi tapasztalatokról és a jövőbeli tervekről.

Filip Viktória

Önök, aki a BMW Group Rome Niederlassung vezetői székéből érkezett hazánkba, nagyobb rálátása lehet az elmúlt periódusra. Mennyire tartja gyümölcsözőnek az eddigi együttműködést?

Massimiliano Di Silvestre: Személy szerint nagyon örülök ennek a partneri viszonynak, mert azt gondolom, hogy az Opera a maga előadásaival, a kommunikációjával és a történelmi háttérével nagyon erős brandet képvisel, és mint intézmény nagy hírnévvel rendelkezik. Ez fontos, mert Magyarországon nagy megbecsülésnek örvendenek a kulturális események, amelyeknek jelentős részét az Opera biztosítja. Tavaly májusban lehetőségem volt arra, hogy megtekintsem az Andrássy úti Ybl-palotát. Először jártam ott, és nagyon pozitív benyomásokat szereztem: találkoztam a menedzsmenttel is, és megtapasztalhattam a profizmusukat, a türelmességüket, a nagyfokú motivációjukat, ezek azok a dolgok, amelyek közösek bennünk.

© Foto: Pálfi Zsófia

A BMW Art&Culture programja az elmúlt negyven évben száznál is több kulturális partneri viszonyt épített ki és ápol világszerte. A globális viszonyokhoz mérten hol helyezkedik el a magyarországi tevékenység?

MDS: A cég fókusza nagyon világos: hosszútávon elkötelezték vagyunk a klasszikus zene, a jazz, a kortárs és modern művészetek, az építészet, és a design iránt. Ez a kooperációink közös pontja. 1972-től számos fontos művész működött együtt a BMW-vel, ezen kívül cégünk szintén partnere több nemzetközi vezető múzeumnak, operaháznak szerte a világon, olyanoknak, mint a milánói Scala vagy a római operaház. Ez a mi történelmünk, ez a kulturális háttérünk, és ez az oka annak, hogy ak-

tív kapcsolatban állunk a Magyar Állami Operaházzal is.

A budapesti kiemelt rendezvényeken, például az Évadnyitányok és a báli szezonban rendezett Estélyek alkalmával rendszeresen láthatunk különböző autómódelleket. Mi alapján választja ki az Opera gazdag kínálata közül a BMW Group Magyarország, hogy mely további, a nagyközönség számára is elérhető eseményeken jelenik meg?

Salgó András: Az Operával és az intézmény stábjával szoros együttműködésben dolgozunk: előre megbeszéljük, hogy melyek azok a kiemelten fontos előadások, ahol megfelelő módon ott tudunk lenni. Természetesen vannak kevésbé előre egyeztetett programok,

sőt, olyanok is akadnak, amelyeken mi magunk szeretnénk ott lenni. Ilyen volt a *Billy Elliot – a Musical* premierje is. Ezzel a darabbal azt szeretnénk volna megmutatni meghívott ügyfeleinknek, hogy az Opera játszóhelyein nem kizárólag klasszikus, ha úgy tetszik, konzervatív alkotásokat láthatunk. Ennél sokkal árnyaltabb a kép. Léteznek modern darabok, új felfogású rendezések, látványos színpadképpel, könnyedebb zenei anyaggal. Ez az egyik legsikeresebb megnyilvánulásunk volt, amelyre 2016 júliusában került sor, és a nyár közepi időpont ellenére fantasztikus közönség gyűlt egybe. Mindenkiem emlékezetes maradt ez az este.

Az Opera és a BMW közös eseményei közé tartoznak a csapatépítő tréningek, autóbemutatók, partnertalálkozók, sajtótájékoztatók. Az együttműködés része a shuttle service is. A hazánkba látogató külföldi sztárekesek, -koreográfusok (többek között Erwin Schrott, Plácido Domingo, Renée Fleming,

René Pape, Hans van Manen, Leo Nucci, Anna Netrebko) a fásztó repülőút után egy kényelmes BMW-be ülve érkezhettek közvetlenül az Operaházba vagy az Erkel Színházba. René Pape esetében az autót maga az Opera főigazgatója, Ókovács Szilveszter vezette, míg Hans van Manent a balettigazgató, Solymosi Tamás kalauzolta. Útközben rövid interjú is készült a művészekkel, amelyet az Opera a közösségi oldalán publikált. Milyen visszajelzések érkeztek a világsztároktól erről a szolgáltatásról?

SA: A külföldi énekesek próbahelyszínekre és az esti előadásra való eljutásáról általában egy klasszikus limuzinnal gondoskodunk a BMW 7-es sorozatából. Nagy megtiszteltetés, hogy Plácido Domingo magyarországi tartózkodásai alatt kizárólag a mi autóinkat használja. Természetesen kihívás is akad bőven: volt, hogy Bécsbe kellett kimenni a művész elé, aki külön stábbal, és speciális csomagszettel érkezett, de sikerült megoldani ezt a

helyzetet is. Prémium, de ugyanakkor decens jelenlétet szeretnénk biztosítani számukra. Lényeges, hogy a világsztár előadó azt érezze, hogy az ő kényelme a legfontosabb, de az autó és a szolgáltatás nem szabad, hogy túl hivatkozódó, magamutogató és öncélú legyen. Természetesen a mi sofőrjeink is részt vesznek ezekben a munkákban, akik szintén jól illeszkednek ebbe az elképzelésbe. Renée Fleming személyesen köszönte meg az erőfeszítéseinket, és külön kiemelte, hogy budapesti tartózkodása során mennyire jól érezte magát, amelyhez az autó, a kedves sofőr és a budapesti menedzsment munkája is hozzájárult. Meg kell még említenem az Örömautózás nevű kezdeményezést, amely beteg gyermekeknek kíván kikapcsolódást nyújtani, örömet szerezni. A Hungaroringen rendezett 2015-ös eseményen közösen vettünk részt: az autót mi biztosítottuk, a betegséggel élő gyermekek sofőrjei pedig az Opera vezetői és az imagekampányban részt vevő művészek voltak.

○ SALGÓ ANDRÁS | Fotó: Rákossy Péter

MDS: A BMW egy jelentős márka Magyarországon, nagyon jól pozicionált, magam is ezt tapasztalom, de azt hiszem, az Operával való együttműködés további, mindenhol megjelenő, átfogó értékekkel gazdagít minket. Az Opera erős és nemzetközi brand, és maga az Operaház vagy az Erkel Színház olyan helyszín, ahol igényes környezetben találkozhatunk a potenciális ügyfeleinkkel. Ez lényeges, mert a mi misszió az, hogy részei legyünk a kultúrának és a társadalomnak. Ezért kell, hogy itt legyünk, ez egy kiemelten fontos haladási és fejlődési irányunk.

Nem az Art&Culture része, de a BMW brandhez tartozik a MINI is. Amikor 2017 februárjában bevezették a MINI Countrymant, és a márka egyik nagykövete az Opera Étoile-ja, Leblanc Gergely lett, elhangzott, hogy ezzel az autómoddellel további célcsoportok felé szeretnének nyitni. Kik ők, és sikerült-e elérni őket a táncművészetben (és a másik négy nagykövet, azaz Zoób Kati, Nagy Ervin, Szabó Gabriella és Jókuti András segítségével a divat, a színház, a sport, és a gasztronómia vonalán) keresztül?

SA: Míg a BMW-t itthon sokan ismerik és elismerik, addig a MINIt inkább egy kicsi autóval azonosítják. Ezen szeretnénk változtatni. A márkanagyköveti programunkban nagy szerepet játszik Leblanc Gergely, aki egy fiatal tehetség, és elképesztő sikereket tudhat maga mögött. Ő egy Clubmannel jár, ami egy gentleman típusú, laza, de elegáns modell. Az Opera különleges fotózást szervezett a kérésünkre az Operaház előtt, ahol bemutattuk, és átadtuk neki az autóját, és azóta több rendezvényen is részt vett nagyköveti minőségében. Ezek apró, de fontos lépések, mert a MINI márkát egy hazai szereplőhöz lehet kötni. Ez

Maga Ókovács Szilveszter is hangsúlyozta az Eiffel Műhelyház alapkövetésénél mondott beszédében, hogy nagyban segítette az első Kárpát-Haza OperaTúra miatti sűrű, Erdélybe való kiutazásait az Opera vezetői számára biztosított flotta egyik darabja. A vásárlók milyen tapasztalatokról számolnak be, van-e esetleg olyan kör, amely a két intézmény közös akcióira felfigyelve kezdett érdeklődni a márka vagy egy adott modell iránt?

SA: Az együttes megmozdulásainkról, mint például a világsztárok shuttle service szolgáltatásáról az Operával egyeztetve sajtóhír is születik. Érdekes látni, hogy milyen médiumokban jelennek meg ezek az anyagok, de az

a tapasztalat, hogy az Opera, a BMW és a magaskultúra összekapcsolódásáról alkotott üzenet szép lassan eljut a médiához, a vásárlóinkhoz vagy az utca emberéhez is, aki nem feltétlenül kerülne kapcsolatba a BMW márkával. Olyan véleményvezérektől, ügynökségektől, közéleti szereplőktől, akiknek nagy rálátásuk van a budapesti üzleti és társasági életre, számos visszajelzés érkezett arról, hogy figyelemmel kísérik a közös munkánkat. Az Art&Culture programunk egyedülálló, nagyon büszkék vagyunk az ilyen típusú kezdeményezéseinkre.

E kulturális misszió eredményessége hol érhető tetten? Pozícióban, presztízsből, bevételben?

○ ÓKOVÁCS SZILVESZTER, PLÁCIDO DOMINGO | Fotó: Nagy Anitla

Fotó: Pályi Zsófia

ERWIN SCHROTT | Fotó: Nagy Attila

hosszútávon működőképes eszköznek bizonyult, hiszen az értékesítésben tavaly olyan sikert tudtunk elérni a MINI-vel, ami korábban nem volt tapasztalható Magyarországon.

Mik az Operával való együttműködés következő lépései?

SA: Számunkra is nagyon izgalmas időszakot jelent majd az, amikor megnyílik az Eiffel Műhelyház, mert olyan terek és agóra jön létre, ami itthon egyedül álló. A premierok számát illetően nem aggódunk, mert ez Ókovács Szilveszter főigazgató úr és csapatának köszönhetően világszintre emelkedett: mindig van újdonság, mindig van valamilyen különlegesség, amire meg tudjuk invitálni az ügyfeleinket. A MINI-hez kapcsolódó kezdeményezéseinket szeretnénk tovább építeni, de a márka-nagyköveti kört bővíteni egyelőre nem tervezzük, az Art&Culture programunk pedig egy kontinuitás.

MDS: Természetesen hosszútávú együttműködésben gondolkodunk. Az elmúlt években rengeteg előadásunk, eseményünk volt. Az Operaházban mutattuk be például a BMW 7-es sorozatát 2015-ben, amely a kínálatunk zászlóshajója. Ezek a megmozdulások egyfajta laboratóriumi az innovációnak. Tudjuk, hogy az Opera művészei igen magas szintet képviselnek, és nagyon várjuk már, hogy a korszerűsítés után újra ott láthassuk őket a megújult Operaházban. Az intézmény a gyerekekre is figyel, és többek között az OperaKaland vagy az Opera Nagykövetei programmal aktívan támogatja a diákok képzését is. Azt gondolom, minden körülmény adott egy nagyobb periódust átívelő partneri kapcsolathoz.

Az Opera történetének fontos pontja volt a BMW OperaKlub 2015. február 6-i megalapítása. Ez egy exkluzív társaság, amely az Opera pártfogóit gyűjti egybe, működését pedig a BMW nagyvonalú támogatása biztosítja. Milyen előnyökkel jár a BMW Group számára az együttműködés e mozzanata?

MDS: A támogatói kör tagjai a premierekre meghívást kapnak, de lehetőségünk van más vendégeket is invitálni. Ezzel olyan nivós kulturális élményt tudunk nekik nyújtani, ami egyszerre köthető az Operához és a BMW-hez.

SA: Az OperaKlubon belüli, a magyar média világának legjelentősebb képviselőit tömörítő médiaplatform is egy nagyon fontos kezdeményezés, amelynek a BMW kiemelt és aktív szereplője.

A vállalatcsoport egész éves, globális értékesítési mutatója folyamatos emelkedésben van. 2017 októberéig a 2016-os esztendő hasonló időszakához képest 3,4 százalékos

erősödést könyvelhettek el. Ennek az eredménynek az elérésében nyilvánvalóan fontos szerepe van a hazai tevékenységnek, továbbá a hatékony kommunikációnak és a jól kiválasztott marketingstratégiának is. Melyik lehetett az az impulzus, ami leginkább megfoghatta a vásárlókat, és ehhez a teljesítményhez mennyiben járult hozzá az Operával való partneri viszony?

SA: Marketingkommunikációs vonalon olyan kreatív anyagok készültek, ami egy bemutatóhoz vagy egy konkrét mű filozófiájához kapcsolódtak. Az *Opera* magazinban vagy a *Műsor-kalendáriumban* megjelenő hirdeteinkben például olyan autómmodelleket tudtunk megjeleníteni, melyek valamilyen módon adott darabokhoz tematikusan illeszkedtek. Az Estélyek (Shakespeare, Hány, Ring) alkalmával tizenkét autóból álló limuzinszolgáltatás segítette a vendégek kényelmét. Az exkluzív esemény rendkívüli láthatóságot biztosított, a BMW Group müncheni központjában is komoly visszhangja volt.

A BMW Group 2016. március 7-én ünnepelte fennállásának 100. évfordulóját. Milyen mértékben fog hozzájárulni a következő száz év sikereihez a cég kulturális, és ezen belül az Operával való közös munkája?

MDS: Nagyon boldogok vagyunk, hogy az Opera együtt ünnepelte velünk ezt a jeles évfordulót! Ez egy Wagner-esttel egybekötött fantasztikus esemény volt, ahol nemcsak az ügyfelekkel, de a partnerekkel és az újságírókkal is találkozni tudtunk. Biztos vagyok benne, hogy a jövőben is jelentős sikereket fogunk elérni együtt. Ez az intézmény nagy energiákat képvisel, amelyeket mi is szeretnénk tovább erősíteni. ○

RENEE FLEMING | Fotó: Nagy Attila

BRYN TERFEL | Fotó: Nagy Attila

Lámpatestek tánca a karzaton

Fotó: Rákossy Péter

Miután a nézők elfoglalták a helyüket, lassan elsötétedik a nézőtér, majd felgördül a függöny, kigyúlnak a színpadi fények és megkezdődik a varázslat, amit színháznak hívunk. De kinek engedelmességek a robotlámpák és kik állnak a reflektorok mögött? Az Opera háttérszakmáival foglalkozó sorozatunkban ez alkalommal a világosítók munkáját mutatjuk be. Várhegyi András

Amikor a Magyar Királyi Operaház 1884-ben megnyitotta kapuit, a nézőtér és a színpad megvilágításához még kezdetleges technikát, gyertyákat alkalmaztak. Egyes elbeszélések szerint az apró lángok remegő fénye olyan hatást keltett, mintha a mennyezetet borító freskó alakjai megelevenedtek volna, hogy lassú mozdulatokkal lekövessék a *Bánk bán* vagy a *Lohengrin* dallamát. A *zene megdicsőülése* című alkotás Lotz Károly munkáját dicséri,

aki állítólag saját magát is belefestette a freskóba Zeusként, így ő maga is részévé vált ennek a pompás égi karnak.

Hosszú évtizedeknek kellett eltelnie, mire a gyertyákat felváltotta a gázláng, majd később a modern lámpatestek, amelyek nemcsak hatékonyabbak, de sokkal biztonságosabbak is. Meg kell jegyezni, hogy az Operaház színpada már a megépíté-

sekor rendkívül korszerűnek számított, ugyanis a gyúlékony fa helyett a lehető legtöbb helyen fémeket használtak fel hozzá. Ennek ellenére két vasfüggöny is található a színpad fölött, a tervezők tehát semmit nem bíztak a véletlenre.

Az Andrassy úti dalszínház, valamint az Erkel Színház előadásainak létrejöttéhez a fellépő művészek elhivatott munkája mellett a háttérben dolgozó, magasan képzett, tapasztalt szakemberek egész sorának közreműködése szükséges. Köztük találjuk a világosítókat, akik megkomponálják a szereplők és a díszlet fény-árnyék viszonyait, majd az előadások alatt, estéről-estére biztosítják ennek zavartalan megvalósulását a színpadon.

Az Opera világítási és hangtárvezetői feladatait Both András látja el, aki har-

mincöt főből álló világosító-csapatot fog össze, de hozzá tartoznak a hangosítók és a feliratozást kezelő munkatárs is. Idén harminc éve szerződött a Házhoz, ahová – a világosítók között nem szokatlan módon – a véletlen folytán került. „Egyik barátom díszítőként dolgozott itt, ő mondta, hogy jól érzi magát és érdemes lenne megpróbálnom bekerülni. Elektrikusnak jelentkeztem, de oda akkor nem volt felvétel, így kerültem a világosítókhöz, és végül itt ragadtam.”

Akkoriban kevesebben voltak a fényvel foglalkozók, és külön működött az Operaház és az Erkel Színház csapata – mára azonban jól megoldott az átjárás a két intézmény között, és kellő számú szakember látja el a napi feladatokat. Vannak köztük világosítók, fővilágosítók, továbbá fényszabályo-

zó-kezelők, akik a nézőtér mögött található helyiségből irányítják az effekteket az előadás alatt az ügyelő jelzéseinek megfelelően.

A feladatok közé tartozik az előadások előtt a repertoáron lévő produkciókhoz szükséges világítástechnikai berendezések előkészítése, továbbá ezek karbantartása és az új eszközök beszerzése. Mivel a lámpák felszerelése és beállítása legtöbbször a magasban történik, ezért fontos követelmény a megfelelő erőnlét és a jó egyensúlyérzék, míg a fény- és árnyékviszonyok kialakításához tökéletes tér- és színlátásra van szükség.

Egy új előadás elkészítése a tervfogyatással kezdődik, ahol a rendező ismerteti a koncepciót és a díszlettervező bemutatja a díszlettervet. Ezen a megbeszélésen a világosítók vezetője is jelen van, a majdani világítás és fényeffektek kialakítása a rendezővel közösen történik. „Van olyan alkotó, aki maga találja ki a világítást, de olyan is előfordul, hogy kívülről vonnak be világítástervezőt. Ha minket kérnek fel, szívesen megtervezünk mi is, eddig még minden elképzelést meg tudunk valósítani” – meséli Both András.

A folyamat során azon a ponton kapcsolódnak be újra a világosítók, amikor már egyben látható a produkció. Mindig külön próbát írnak ki a díszletszerelésre és világításra, amelyen beállítják a fényeket, és onnantól kezdve már világítással gyakorolnak a művészek. A trendek is folyamatosan változnak. „Néhány éve még nagy divat volt lézert alkalmazni. Emlékszem egy régebbi *Ring*-előadásra, amiben a Rajna hőmpölygését ezzel a technikával oldottuk meg. Fantasztikusan nézett ki” – idézi fel a világosítók vezetője. Manapság már ritkábban kérnek lézert, helyette a ledes

BOTH ANDRÁS | Fotó: Berecz Váner

Fotó: Berecz Váler

Fotó: Rákossy Péter

megoldások jöttek divatba, gyakran szerelünk be teljes ledcsíkokat. Van egy nagy ledfalunk is, amivel igen látványos hatást tudunk elérni, ezt használtuk a *Billy Elliot*ban.”

Az évek során a lámpapark is fejlődött, a prózai színházakban ma is használt analóg világítási eszközöket lecserélték, többnyire robotlámpákat használnak, amiket már nem szükséges kézzel beállítani, és ezzel kevesebb eszköz is elegendő. Ahol a teljes gépesítés nem megoldható, az a fejjépezés, amikor a fontosabb szereplőket egy világosító szakember reflektorral követi általában egy oldalsó, világítási páholyból. „Az emberi tényező nem hagyható ki, hiába létezik már infrás követő, ha az énekes vagy táncművész egy díszletlem mögé kerül, elvesz a kapcsolat.”

A folyamatos odafigyelésnek köszönhetően az Operaház jelenleg zajló korszerűsítése során csupán némi bővítés szükséges az eszközparkban. „Gyorsan

fejlődik a technika, évről évre olyan világítóeszközök jelennek meg, amik energiatakarékosabbak, jobb a fényük és többet tudnak. Nemrég selejteztük le a sok éve használt darabokat, volt köztük harmincéves is. Néhányat tartottunk csak meg, mivel némelyik rendező ragaszkodik még a régi lámpák fényéhez.”

A jövőre nézve nagy segítséget jelent, hogy az épülő Eiffel Műhelyházban a világítási eszközök számára raktárakat alakítanak ki. „Az Operaházban és az Erkelben is nagyon kis helyiségek állnak csak rendelkezésre, hiszen ezeket nem a mai lámpákra tervezték annak idején, hanem elsősorban gyertyákra. Nagy szükségünk volt már egy nagy méretű, korszerű tároló helyiségre.”

Az Operaház korszerűsítése kiváló alkalmat kínált arra, hogy a felszabadult erőforrást kihasználva külföldi turnékat szervezzenek, ahová természetesen a technikai csapat is elkísérte a produciókat. A szomszédos országok magyar-

lakta településeit bejáró *Kárpát-Haza OperaTúra* első részében nyolc erdélyi és partiumi városban tartottak előadásokat a legkülönbébb helyszíneken. „Izgalmas feladat volt, ugyanis kétnaponta új helyen kellett felépítenünk a színpadot, szó szerint a semmiből, hiszen legtöbbször üres sportcsarnokokban játszottunk.” Februárban folytatódott a turnésorozat, így újabb állomásokon vetülhetett fény a hazai operajátzásra a szakemberek gondos munkája révén. ○

Fotó: Berecz Váler

Mi magyar idők

konzervatív közéleti napilap

A kormánypárti újság.

○ LEBLANC GERGELY, ALIYA TANYKPAYEVA | Fotó: Nagy Attila

Klasszik(us)

A Téma és variációk című Balanchine-darab bemutatója egy estén szerepelt Harald Lander stilizált gyakorlataival, az Etűdök című művel a Müpa Fesztivál Színházában – nem véletlenül. A baletthez való új közelítés mindkét alkotásban a legalapvetőbb táncelemekre épít.

„A műsort Csajkovszkij III. szvitjének dallamai nyitották meg, melynek utolsó tételére készítette George Balanchine Téma és variációk című szimfonikus baletjét. (...) Bár a díszlet jóval visszafogottabb volt egy Csajkovszkij-zenére írt Petipa-féle baletthez képest, a zene könnyed eleganciája, a ruhák fényei megidéztek a báltermi hangulatot. (...) A szünetet követően, maradván a modern balett vonalán, Etűdök címmel másik kollaborációt tekinthetünk meg Lander-Czerny-Riisager hármasának munkája nyomán. (...) Érdekesség, hogy bár karakterek nincsenek, de szólótáncosok igen, így két férfi és egy női szólótáncos táncolt kiemelt szerepben. (...) Mégis kellemesebb élményt nyújtott a nő hideg profizmusa

mellett Leblanc Gergely könnyed, mégis tökéletes precízséggel kivitelezett mozgása, melyhez olyan derűs mosoly párosult, ami nemcsak partnere felé lehetett szimpatikus, de a tánc iránti őszinte szeretetét is megvillantotta a nézők felé. Ez az őszinteség adta a leghitelesebb karakterjegyét is egyben. (...) Letisztult, izgalmas előadást láthattunk, nem megszokott mozdulatok egységekre bontásával, trükkös fénytechnikával, végletekig feszegetett gyakorlat-sorok variációival.”
(Arnótszky Judit Janka, Prae.hu)

„A Magyar Nemzeti Balett társulata ezt a neoklasszikus kihívást [amit a Téma és variációk jelentett] táncos könnyedséggel teljesítette. (...) Az elegáns díszletet Rózsa

○ FÖLDI LEA, OLÁH ZOLTÁN | Fotó: Nagy Attila

István tervezte, a jelmezeket Rományi Nóra alkotta, a fénydízajn pedig Solymosi Tamás balettigazgató munkája. A Csajkovszkij művének egyik témájához készült tizenkét féle zenei variációban Tanykpayeva Aliya és Leblanc Gergely brillíroznak szóló párosként – és a balettkar is lenyűgöző. (...)

A Carl Czerny zenéjére készített Etűdök című darab előadása során a főbb szerepekben inkább a fiatal gárda lép színpadra, és ennek fényében megállapítható: a gyakorlott első magántáncos Timofeev Dmitry mellett Kim

Minjung különösen tetszetős. Rónai András József kihasználja a lehetőséget, és erőteljes ugrásokkal, valamint táncos ügyességgel kápráztatja el a közönséget a tempós és technikailag nagyon igényes koreográfiában. A kar itt is megmutatja a rejtett erőit. A közönség lelkes volt és hatalmas tapssal jutalmazta a társulat előadását.”
(Ira Werbowksy, Der neue Merker)

„Ezek a balettdarabok az elejétől a végéig virtuozitást és komoly technikai tudást igényelnek. (...) Különösen kiemel-ném a balettmesterek kiválóságát és a

táncgyűttes pazar teljesítményét. (...) Földi Lea tánca lenyűgöző volt; elegáns, nyugodt, pontos technikai tudása mindig a legnagyobb természetességgel nyilvánult meg. (...) A három szólólista teljesítménye [az Etűdökben] kimagasló volt. Sarkissova Karina fenséges eleganciával és életerővel adott kellő nyomatékot a szóló balerina szerepének. (...) Mindezt erősítette Balázs Gergő Ármin és Leblanc Gergely közreműködése, miközben sikerült a kitartást erős technikával ötvözniük ezen az epikus maratonon.”
(Graham Watts, Bachtrack)

○ FELMÉRY LILLI, MEDVEFCZ JÓZSEF | Fotó: Nagy Attila

○ Fotó: Nagy Attila

Olasz Szabadság módra

Az igaz történeten alapuló, alig egy hónap alatt komponált Rossini-műnek az opera buffa stílusjegyeit hordozó sziporkázó zenéje és virtuóz áriái hamar meggyőzték a novemberi premier közönségét, hogy a vígoperáírás királya A sevillai borbély előtt is remekelt. Az Olasz nő Algírban először volt látható itthon operaházi keretek között.

◉ MESTER VIKTÓRIA, BRUNO TADDIA | Fotó: Berecz Valter

„Magával ragadó, szellemes muzsika, élvezetes, profi színészvezetésű rendezés (Szabó Máté) egyéni ötletekkel, a tartalomhoz illő, hangulatos, önmagában is jókedvre derítő díszletekkel. Az olasz Francesco Lanzillotta személyében kiváló karmester vezényelt, a férfi főszereplő Palerdi András (Musztafa bej) felszabadultan komédiázott, Taddeót az itáliai Bruno Taddia énekelte-játszotta-táncolta frenetikusan. A szerelmes Lindorót a fiatal ausztrál Alasdair Kent szólaltatta meg magabiztos hangtechnikával, könnyed magasságokkal, tehetséges színpadi mozgással, Isabellát, a női főszerepet pedig Mester Viktória alakította énekes és színészi képességeinek legjavával, szemmel láthatóan lubickolva szerepében. A bej feleségét, Elvirát Sáfár Orsolya formálta meg, míg bizalmasa, Zulma jelmezében Balga Gabriella remekelt. Aliként először lépett színpadra Dobák Attila – sokat ígérően. Az énekkar hatásosan szólt, a zenekar felszabadultan játszott.”

(Spangel Péter, Magyar Demokrata)

„Ez történt az Olasz nő Algírban Erkel színházi premierjén: zajosan derült a közönség, jóval túl az operaházakban szokásos és illendő mértéken. A rendhagyó jelenség elsősorban persze Rossini érdeme (vagy bűne) volt, mivel az Opera repertoárján most először szereplő vígopera az életmű legsikerültebb darabjai közül való. (...) Mindentől persze még bőven sótlanná válhatott volna a budapesti produkció, ha Szabó Máté és alkotótársai nem éreznek rá a mű által diktált interpretációs modorra: a „mindent szabad” parancsoló kötelmére. Így azonban Cziegler Balázs kidolgozottságával és méreteivel egyaránt imponáló díszletei között kedvükre grasszálhatnak a macskanők, az olasz hölgyek iránt lelkesedő algíri bej nézheti az Édes élet arab feliratos kópiáját, és a kajmakánna előléptetett olasz fogoly és széptevő, Taddeo viselhet malomkeréknyi tányérsapkát a fején. És főleg a játékban is elszabadulhat a komikus-karikaturisztikus emberábrázolás, melynek legkiválóbb megvalósítója e bemutatón az említett Taddeo alakítója, a bariton Bruno Taddia volt.”

(László Ferenc, Magyar Nairancs)

„Lássuk, mi az az öt ok, amely miatt mindenképpen meg kell nézni az operát. Első a Rossini utánozhatatlan könnyedségével megírt, pezsgő, vidám, humoros zene, amelyet igazi olaszos temperamentummal tolmácsol a karmester, Francesco Lanzillotta. 2. Nagyon szellemes a rendezés, Szabó Máté munkája. (...) 3. Jók a díszletek (Cziegler Balázs) és a jelmezek (Füzér Anni) is. (...) 4. Ne hagyjuk említetlenül a mozgásokat sem (Katona Gábor), mert figyelemreméltóan jól koreografáltak.

◉ ALASDAIR KENT | Fotó: Berecz Valter

ORIGO

5. A történetre visszatérve, az európai és a muszlim kultúra ütközését megélt világunkban már-már bátorság kellett az opera bemutatásához, le a kalappal!”

(Vasvári Erika, Artnews.hu)

„Jó döntés volt az Operaház vezetésétől, hogy adósságot törlesztett, és – először az intézmény életében – másorra tűzte ezt a jópofa vígoperát. (...) Ám ami a legnagyobb értéke volt a premiernek, az az énekesek teljesítménye.”

(Devich Márton, Magyar Idők)

◉ DOBÁK ATTILA, SÁFÁR ORSOLYA | Fotó: Csibi Szilvia

◉ VASSILIS KAVAYAS, VÖRÖS SZILVIA, CSEH ANTAL
Fotó: Rákossy Péter

◉ SZEMERE ZITA, DOBÁK ATTILA, BAKONYI MARCELL, VÖRÖS SZILVIA, VASSILIS KAVAYAS | Fotó: Berecz Valter

„Mester Viktóriát az utóbbi időben kevesebbet hallhattuk, ám ez a kihagyás egyáltalán nem érezhető rajta: hangja kompakt, gazdag színvilágú, és miközben a megformált nőalak számtalan vonását képes megmutatni, a saját személyiségéből is belevisz valami egészen különleges, csak rá jellemzőt; talán titokzatosságnak nevezhetnénk, ha nem venne el már ez a címkézés is a jelenség összetettségéből.

Vörös Szilvia is tud még meglepetést okozni, hiszen az énekesnő fiatal korából adódóan csak eztán fogja meghódítani a neki való szerepek nagy részét. Hangja pillanatnyilag kiválóan alkalmas a könnyed, mozgékony Rossini-szólam megszólaltatására. (...)

Az előadás igazi titelalátatát a Lindorót éneklő Alasdair Kent jelentette, akihez hasonló eszményi Rossini-tenorhoz ritkán van szerencséje az embernek élő

előadásban. Hangja annyira szépen, könnyeden és kiegyenlítően szól, hogy szívesen hallgatnánk napestig (még úgy is, hogy délelőtti előadáson volt hozzá szerencsénk), magától értetődő természetességgel pergő koloratúrái és szinte makulátlan magasságai már csak feltették a koronát produkciója egészére.”

(Kondor Kata, Operavilág.net)

„És mit ad a véletlen, illetve a libretto szerzője, Luigi Mosca, akinek darabjából Angelo Anelli írta a szöveggönyt és Kenesey Judit jóvoltából egy üde, mai nyelven szóló fordítást olvashatunk a kivetítőn. (...) Az énekesek egytől egyig remekül bírták szusszal és színészi játékkal a mulatságos jelenetek sorát. S hogy mindez olyan szórakoztató a mai közönség számára, arról Szabó Máté kiváló rendezése gondoskodott.”

(Vincenzo Basile Polgár, Terasz.hu)

◉ ALASDAIR KENT, PALERDI ANDRÁS | Fotó: Csibi Szilvia

Jancsi és a csokigyár

Az amerikai kalandfilmmel vállalt párhuzam, Juliska superhőssé avanszálása, a színházi effektek, humoros elemek mind-mind a gyerekek és a felnőttek szórakoztatását szolgálták Humperdinck varázslatos meseoperája, a *Jancsi és Juliska* decemberi előadásain.

WIEDEMANN BERNADETT | Fotó: Berecz Váler

„A felnőtteknek is szóló meseopera muzsikája magával ragadó. A kottafejek varázslatos dallammá álltak össze, és a vezénylő Kovács János segítségével a partitúrából igazi mesevilág ragyogott fel. (...) Balga Gabriella (Jancsi) nagyon él a szerepében. Remek mozgású, színpadra termett egyéniség szép hanggal, láthatóan kedvét leli feladatában. (...) Wiedemann Bernadett igazi boszorkány a maga humorával, nézőteret betöltő hangjával. Schöck Atala (Anya) és Haja Zsolt (Apa) kis szerepét rutinnal, jól oldja meg. A jó színészvezetés, a jelmez és a helyenként pergő rendezés a spanyol Rafael R. Villalobos érdeme.”

(Spangol Péter, Magyar Demokrata)

„A mű legértékesebb része, vagyis a Wagner bűvészinaként eltanult zenekarkezelés, a Humperdinck-zene szimfonikus gazdagsága szépen és transzparens módon érvényesült Kovács János vezénylete alatt. (...) A Boszorkányt, vagyis a

KÁLNAY ZSÓFIA, DUCZA NÓRA | Fotó: Rákossy Péter

fekete macskát megformáló Wiedemann Bernadettet méltatnánk külön is: átütő erejű színpadi személyisége és komikai tehetsége remekül érvényesült ebben az eleve oly hálás szerepben.”

(László Ferenc, Magyar Narancs)

„Emanuele Sinisi szcenikája és Rafael R. Villalobos [a rendező is egyben] jelmezeinek köszönhetően a darab látványos, mozgékony és van benne csillogás is, ami vonzóvá és könnyűvé teszi a fiatalabb közönség számára az Erkel színpadát. (...)”

A zene, amelyet Kovács János, a magyar zenei élet tiszteletre méltó alakja dirigált, nagyszerű volt, tökéletesen tolmácsolta a Wagner utáni romantikus diskurzust. Kifejezőmódja nemes, a karmesteri pálcája által irányított zenekar hangzása kompakt és folyékony, ami kivételes módon egészítette ki ezt az új produkciót.”

(Alejandro Martínez, Platea Magazine)

BALGA GABRIELLA, NÁNÁSI HEILGA | Fotó: Berecz Váler

SUGAR
CANDY
FAC

BALGA GABRIELLA, NÁNÁSI HEILGA | Fotó: Berecz Váler

KÁLNAY ZSÓFIA | Fotó: Rákossy Péter

MIKLÓSA ERIKA, KOVÁCSHÁZI ISTVÁN, BÁTKI-FAZEKÁS ZOLTÁN, BALCZÓ PÉTER, MIKSCH ADRIENN, KOVÁCS JÁNOS, EGRI SÁNDOR, VÁRHELYI ÉVA, SZIRTES GÁBOR, TALLÓS ANDREA | Fotó: Farkas Péter

A DENEVÉR | Fotó: Farkas Péter

A DENEVÉR - VÁRHELYI ÉVA | Fotó: Farkas Péter

Ismét Japán

Tizedszer járt a Magyar Állami Operaház a szigetországban, és a tervek szerint 2019-ben ismét visszatér. A tavaly őszi, csaknem egy hónapos turné során a *Lammermoori Lucia* és *A denevér* című operák arattak nagy sikert olyan művészek címszereplésével, mint Miklós Erika, Rost Andrea és Edita Gruberová. A világhírű szlovák koloratúrsoprán így vélekedett a közös munkáról: „Számomra nagy öröm és megtiszteltetés, hogy együtt zenélhettünk. A zenekar és a kollégák tényleg nagyszerűek voltak, a japán emberek pedig lelkesek, és értik a kultúránkat.”

MIKLÓSA ERIKA, KÁLMÁNDY MIHÁLY | Fotó: Farkas Péter

LAMMERMOORI LUCIA - MIKLÓSA ERIKA | Fotó: Farkas Péter

LAMMERMOORI LUCIA - HORVÁTH ISTVÁN, ROST ANDREA | Fotó: Farkas Péter

„Mint ismeretes, a Lucia név fényt jelent, és Gruberová sugárzó, fénylő hangjával, színpadi kisugárzásával is megfelel ennek. Sok Lucia-előadást láttam már vele, színpadon legutóbb 2009-ben Bécsben, azóta egyetlen alkalommal énekelte a szerepet: Pesten, koncertszerűen, 2014-ben. A mostani osakai előadással megint meglepett és ámulatba ejtett. Mindig dolgozik a szerepein, akárhány évtizede is éneklő őket (Luciát éppenséggel negyvenkét éve). Most több helyütt is a fülemben berögzülthöz képest legömbölyítettebb, lágyabb, még gyönyörködtetőbb megoldásokat alkalmazott, mint korábban, és ezek nem leegyszerűsítések voltak egyik esetben sem. (...) A zenekar, élén Peter Valentovičsal, szépen, kifejezően kísért, és a kórus is kitett magáért. Az összes magyar közreműködő a tőle telhető legjobbat nyújtotta. Balczó Pétert jó ideje nem hallottam ennyire jó formában, szép ércesen

szólt a hangja. (...) Kelemen Zoltán hozta a tőle már régóta megszokott profi színvonalat. Kovács István, mint általában, nem dörgő-zengő gigahanggal, hanem stílusos énekléssel vettette észre magát. Megyesi Zoltán és Újvári Gergely is a szokásos jó formáját hozta, Várheli Éva pedig a tavalyi Alisához képest határozottan nyeresége a produkciónak.”
(beatrice, Café momus.hu)

„A zenekar és az énekesek tökéletes összhangban voltak ebben a ragyogó akusztikájú teremben. A harmadik felvonás örülési jelenetét [Gruberová] tökéletesen énekelte elejétől a végéig.”
(Japán blog)

Fotó: Farkas Péter

Fotó: Nagy Attila

Erkel, díjak, lemezek

Nemzeti zeneszerzőnk születésnapján, a róla elnevezett színház 2013-as újrainítására is emlékezve 2017-ben is elismerték azokat a művészeket és munkatársakat, akik nap mint nap a háttérben segítik az Opera bemutatóinak és előadásainak létrejöttét.

DR. FÓZÓ VIRÁG, KEMERLE HENRIETTA | Fotó: Nagy Attila

Az egykor az évadnyitó társulati ülésen, szűk körben zajló díjátadó pár éve ünnepélyes kereteket öltött, és új hagyományként az új Örökös Tagokat is a magyar opera napján jelentik be. Viszonylag friss, egészen pontosan tavalyi alapítású a Závodszy Zoltán-díj is, amelyet a Wagner-előadásokban kiemelkedő teljesítményt nyújtó művészek vehetnek át. Idén ebben az elismerésben Sümegi Eszter részesült. Az ösztönös tehetséget és erős színpadi személyiséget jutalmazó Sudlik Mária-díjat Kasza Katalin, a biztos énektechnikán alapuló érthető hangképzésért és a tiszta, szép magyar kiejtés magas szintű műveléséért odaitélhető Melis-díjat pedig Szüle Tamás vehette át. A 2016/17-es évad énekkari művésze Töreky Katalin és Simándi Péter, zenekari művésze Winkler Balázs trombitaművész, kartinccosa Reidl Ágnes és Rónai András József. A Vasfüggöny-díjat Kőműves József díszlettárvezető és Csukásné Huszár Lilla jelmezüggyintéző kapta,

míg „Az előadásokért”-emlékérem Barabás Izabella női szóló öltöztető és Dávid Andrea művészeti szervezőé lett. Emellett az Opera jubileumi arany emlékgyűrűvel köszöntötte azokat a kollégákat, akik huszonöt éve dolgoznak közalkalmazottként az intézménynél. A Magyar Állami Operaház Örökös Tagjainak Testülete Uzoni Mária egykori protokollfőnököt választotta soraiba. Posztumusz Örökös Tag lett Lehoczky Éva és Útő Endre operaénekes, valamint Petrovics Emil zeneszerző, utóbbi

SZINETÁR MIKLÓS, PETROVICS ESZTER, ÓKOVÁCS SZILVESZTER | Fotó: Nagy Attila

SOLYMOSSI TAMÁS, RÓNAI ANDRÁS | Fotó: Nagy Attila

KASZA KATALIN | Fotó: Nagy Attila

kettő az intézmény főigazgatójaként is tevékenykedett. Az Erkel Színház Bernáth büféjében tartott, november 3-i rendezvényen mutatta be Ókovács Szilveszter főigazgató a *MagyarOpera200* nevű, ötven lemezből álló kiadványt (amelyről előző számunkban bővebben írtunk – a szerk.), majd az esemény hagyományosan Erkel Ferenc szobrának megkoszorúzásával zárult.

ZÖLDI SÁNDOR | Fotó: Nagy Attila

ÓKOVÁCS SZILVESZTER, SZÜLE TAMÁS | Fotó: Nagy Attila

DR. FÓZÓ VIRÁG, DÁVID ANDREA | Fotó: Nagy Attila

Valami plusz

Karácsonyi ajándék volt napjaink legkiemelkedőbb szopránjának budapesti fellépése az Erkel Színházban. Anna Netrebko először énekelt teljes operát hazánkban, s tette ezt egészen családias hangulatban, hiszen az *Andrea Chénier* koncertszerű változatában színpadi partnere valódi hitvese, Yusif Eyvazov volt.

Fotó: Berecz Valter

„Amit Netrebko hangjáról elsőként el lehet mondani, hogy nagyon szép, jellegzetes, azonnal azonosítható színű, puha orgánium. (...) A decibelekkel ezen az estén igen takarékosan bánt, rengeteg volt a piano és pianissimo – egyébként gyönyörűek és technikailag tökéletesek. (...) A zenekar különösen jó napot fogott ki, úgy éreztem, ők rezonáltak legjobban a vendégkarmester, Jader Bignamini

dirigálására, amelyet igazán kiválónak találtam. Darabismerete tökéletes, keze világos és biztos, a szólistákhoz alkalmazkodó kísérő. (...) Az énekkar – ahogy a múltkor olvastam – 80 méterre ült tőlem, ennek ellenére nagyon jól hallatszottak, még az első felvonás madrigáljának pianissimóiban is. Ez pedig feltétlenül jelent valamit.”
(ppp, *Café momus.hu*)

„Jader Bignamini nem törekedett arra, hogy a keze nyomát radikális módon otthagyja az előadáson: visszafogott, biztonsággra és elsősorban az alapok rendbetételére törekvő, emellett az énekeseket maximális figyelemmel kísérő vezénylés-mód jellemezte a fiatal olasz muzsikust. (...) Netrebko hangja élőben is szépséges, és bár összehasonlítani csak a felvételek alapján tudom, úgy vélem, mélységei

teltebbek és gazdagabbak lettek, mint mikor először nyitott a drámaibb szerepkör irányába. A közvetítésekből nem derült ki, a mostani előadásnak azonban meghatározó élménye lett, milyen puha, gyöngéd, egészen éteri pianókat képes az énekesnő megszólaltatni, melyek képesek megmutatni a megformált figura lányos vonásait, vagy érzékenyen árnyalni a szerelmi jelenetet.”

(Kondor Kata, *Operavilág.net*)

„Anna Netrebko egészen kivételes minőséget képvisel korunk operavilágában: a hang szépsége, az előadói kultúra, a személyiség formátuma – ez mind együtt különbözteti meg és egyszersmind emeli ki őt napjaink nemzetközi mezőnyéből. Mert-hogy ezt a közvélekedést erősítette meg újfent az orosz szoprán második budapesti fellépése is. (...) Netrebko színre lépésével, az első pillanattól félreismerhetetlenül egy nagy lélek jelent meg előttünk, aki kisu-gárgzásával és teljesítményével nem csupán a francia forradalom idején játszódó, helyenként kulisszahasogató politikai és szerelmi drámát hitelesítette, de az egész műfaj létjogosultságát és sokunk – annyi viszontagságnak kitett – operarajongá-

Fotó: Berecz Valter

Fotó: Berecz Valter

Fotó: Berecz Valter

sát is igazolta. Ezt részben, de tényleg csak részben, az énekhangjával érte el, ami változatlanul intakt, bombabiztos muzikalitású, oroszosan telt és személyes jegyű, s legalább elviekben Maddalena szólamához és az egész verista operastílushoz képest líraibb súlypontú. A többi egyszerűen Netrebko létezése tette hozzá az élményhez, merthogy fenn a színpadon ez a civilben talán szimpla, harsány kiállítású asszony a művészi jelenlét csodáját nyújtotta: egy-egy gesztusa, szemvillantása körüljárható figurát és teljes színházat teremtett a kottatartók sűrűjében is. (...) Eyvazov művészi erőfeszítéseit, működésének szorgalmát és hevületét korántsem kizárólag a látványosan szerelmes feleség megható szurkolása fogadtatta el velünk. Nem, Eyvazov produkciója kétségkívül a tenorok mai élvonalát közelítette. (...) Elchin Azizov (...) magvas és igen erőteljes hang birtokosa (...) Gerard harmadik felvonásbeli, önmarcangoló monológját immár a koncerténeklés sterilizálását jócskán meghaladva adta elő.”

(László Ferenc, *Magyar Narancs*)

Fotó: Berecz Valter

Hátborzongató történetek

Az amerikai filmek igazán kihasználták a korszerűsítés előtt álló Operaház utolsó perceit. Sorozatgyilkosságok, nyomozás, titkok, ügynökök szerelme, kémek harca – ezek a főbb motívumai azoknak a filmalkotásoknak, amelyek háttérben oly ismerős terek tűnnek fel.

Filip Viktória

○ DANIEL BRÜHL ÉS LUKE EVANS A THE ALIENIST CÍMŰ SOROZATBAN

Ki gondolná, hogy rekkenő hőségben vették fel az amúgy zord képi világú *The Alienist* című thriller-sorozat egyes jeleneteit? A tavaly augusztusi kánikulában az Andrassy úti Ybl-palota folyosóján járva-elve olyan hírességgel futhattak össze a vakáción már túl lévő operaházi

kollégák, mint Daniel Brühl. Sokan nem is hittek a szemüknek, pedig a *Goodbye Lenin!* és a *Becstelen Brigantyk* című opuszokból is ismert barcelonai születésű, német színész igazán kedvesnek bizonyult. A több nyelven is kiválóan beszélő Brühl a *The Alienist*-ben épp

Dr. Laszlo Kreizlert, a magyar származású kriminálpszichológust alakítja, de nem ez az első magyar vonatkozású munkája: a Báthory Erzsébet-ről szóló *A grófnő* című film kapcsán már közelebb került a történelmünkhez, és néhány hazai helységnév helyes kiejtését is kiválóan elsajátította. Személyes megjelenése ezen felül azért is hathatott olyan természetesen, mert a nálunk *A halál anygala* címen ismert, rejtélyes sorozatgyilkosságok felgöngyölítéséről szóló regényből készült sztori épp az 1890-es években játszódik, vagyis nem sokkal az Operaház megnyitása utáni időkben. Másrészt Brühl rendelkezett némi helyismerettel is, hiszen a tavaly márciusi *Siegfried*-premierén ő is ott ült a nézőtérben. Ahogy jelen volt Wagner operájának előadásán a *The Alienist* másik főszereplője, a borzalmas halálesetek kibogozást segítő újságíró megformáló Luke Evans is.

Nagyobb titokban zajlott azonban a *Red Sparrow* (*Vörös veréb*) forgatása. Az amerikai thrillerben az Oscar-díjas

○ JENNIFER LAWRENCE A RED SPARROW CÍMŰ FILMBEN

Jennifer Lawrence egy orosz kémét alakít, akinek a CIA egyik ügynökével kell felvennie a kapcsolatot, hogy adatokat szerezzen tőle – minden áron. Az amerikai színésznő a több hónapos forgatás alatt a kiszárogatott hírek szerint nagyon jól érezte magát nálunk, és megszerette Budapestet, azt azonban még neki sem sikerült elérnie, hogy itt legyen a film március elejére időzített premierje. Érdekesség a mindössze huszonegy éves Lawrence pályáján, hogy nem a *Napos oldal* című filmben nyújtott alakításáért kapott Oscar-díj, hanem *Az éhezők viadala* hozta meg számára a közönségsikert. Azóta a *Joy* című alkotásban és az *X-Men* részeiben láthattuk. Karrierje 2009-ben vette kezdetét a *Megváltás* című filmmel, amelyben Charlize Theronnal játszik.

Apropó Theron! Tavaly nyáron mutatták be itthon az *Atom-szőke* című hidegháborús témájú kémdrámát, amelyet a balerinaműtltal rendelkező Oscar-díjas művész szintén Budapesten forgatott. Ahogy a 2016-os tavaszi számunkban már beszámoltunk róla, itt tartózkodása alatt ő is ellátogatott az Operaházba, ahol *A diótörő* és a *Rómeó és Júlia* című balettokat tekintette meg, majd Solymosi Tamás balettigazgató kalauzolásával a kulisszák mögött üdvözölte a Magyar Nemzeti Balett művészeit.

○ MARGOT ROBBIE A TERMINAL CÍMŰ FILMBEN

Az Operához köthető hollywoodi névsorhoz a *Terminal* című disztópikus thriller szereplői is hozzátartoznak. A forgatás 2016 májusában zajlott az Eiffel Műhelyházban, olyan színészek közreműködésével, mint a szintén a *Becstelen Brigantyk*-ből és a *Wayne világából* ismert Mike Myers, *A vasvas, az agy és két füstölgő puskacsó* című filmben is látott Dexter Fletcher, valamint *A Wall Street farkasa* című alkotással a köztudatba berobbanó Margot Robbie. Vaughn Stein rendező választása azért esett a MÁV egykori Északi Járműjavító-jára, mert stílusában és hangulatában is megfelelt a felvázolt jelenetek felvételére, és valószínűsítették, hogy az Egyesült Királyságban sosem találtak volna ekkora méretű, használaton kívüli komplexumot. A véletlenek játékának köszönhetően a film várhatóan szintén idén tavasszal kerül a nézők elé, tehát ha egy kis kikeleti borzongásra vágyunk, nem kell messzire, csak a legközelebbi moziba mennünk, ahol – ne csodálkozzunk! – egy kicsit az Opera épületeiben érezhetjük magunkat. ○

KÉPMÁS

ÉRTÉKES TARTALOM
STÍLUSOS KIVITELBEN

KÉRJE AZ ÚJSÁGÁRUSTÓL!

KEPMAS.HU

ERKEL
SZÍNHÁZ
THEATRE

2017
18
február
március

OPERA
MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

ERKEL

2018. február 1., 8.	Porgy és Bess® <i>The Gershwins®</i>
2018. február 2., 3., 4., 6., 9.	Simon Boccanegra <i>Giuseppe Verdi</i>
2018. február 3., 4.	Pomádé király új ruhája <i>Ránki György</i>
2018. február 10.	Ring Estély – Farsangi operagála Roberto Alagnával és Aleksandra Kurzakkal
2018. február 15., 16.	Tosca <i>Giacomo Puccini</i>
2018. február 17., 18., 22., 23., 25.	Così fan tutte <i>Wolfgang Amadeus Mozart</i>
2018. február 24., 25. március 1., 2.	A RAJNAI SELLŐK <i>JACQUES OFFENBACH</i>
2018. március 3., 4., 8., 9.	Lammermoori Lucia <i>Gaetano Donizetti</i>
2018. március 5.	A halott város <i>Erich Wolfgang Korngold</i>
2018. február 24. március 10.	Zenekari hangversenyek – Kamarazenei koncertek
2018. március 10., 11., 15., 17.	Hunyadi László <i>Erkel Ferenc</i>
2018. március 12.	Lukács Gyöngyöző
2018. március 16., 18., 22., 23.	A BAHCSISZERÁJI SZÖKŐKÚT ROSZTYISZLAV ZAHAROV / BORISZ VLAGYIMIROVICS ASZAFJEV
2018. március 19.	Ramón Vargas dalestje
2018. március 21.	Cinema Szinetár III.
2018. március 24., 25., 27., 29.	Karamazov testvérek <i>Boris Eifman / Szergej Rahmanyinov</i> Mogyeszt Muszorgszkij / <i>Richard Wagner</i>
2018. március 28., 31.	Parasztbecsület; Bajazzók <i>Pietro Mascagni; Ruggero Leoncavallo</i>
2018. március 29.	Passió
2018. március 30.	Parsifal <i>Richard Wagner</i>

ERKEL

SZÍNHÁZ
THEATRE

Jacques Offenbach

A rajnai sellők

Opera két részben, négy felvonásban, német nyelven, magyar és angol felirattal

Charles Nutter francia nyelvű librettóját németre fordította ▶ **Alfred von Wolzogen**

Rendező ▶ **Anger Ferenc**

Jelmeztervező ▶ **Zöldy Z Gergely**

Dramaturg ▶ **Orbán Eszter**

Díszlettervező ▶ **Szendrényi Éva**

Koreográfus ▶ **Venekei Marianna**

Karmester ▶ **Kesselyák Gergely**

Bemutató ▶ 2018. február 24., Erkel Színház | További előadások ▶ 2018. február 25., március 1., 2.

Médiapartner: **ELLE**

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

www.opera.hu | www.facebook.com/Operahaz

Az Operaház felújítás miatt 2019-ig zárva tart.
Előadásainkat az Erkel Színházban tekinthetik meg.

**IRÁNY A
JEGGYEL
AZ ERKEL**

Budapest, II. János Pál pápa tér 30.